
RATSASTUKSEN REILU PELI

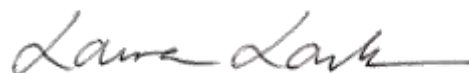
Lajin eettiset periaatteet, nykytila ja tavoitteet

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala 2015

A handwritten signature in black ink, which appears to read "Laura Laukkanen".

Laura Laukkanen

Mustiala
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Hevostalous

Tekijä	Laura Laukkanen	Vuosi 2015
Työn nimi	Ratsastuksen Reilu Peli - Lajin eettiset periaatteet, nykytila ja tavoitteet	

TIIVISTELMÄ

Työn tarkoituksena oli selvittää ratsastuksen Reilun Pelin nykytilanne Suomessa, sillä vastaavaa tutkimusta ei ole tehty aiemmin. Reilu Peli on kokonaisvaltainen arvomaailma, joka pitää sisällään kaikki lajin eettiset periaatteet. Se antaa jokaiselle harrastajalle mahdollisuuden osallistua toimintaan lähtökohdista riippumatta. Työssä haluttiin selvittää lajin sisäiset ongelmat, niiden laajuus ja kuinka niihin voidaan puuttua. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii maamme ratsastusurheilun keskusjärjestö Suomen Ratsastajainliitto ry (SRL).

Työn taustalla on laaja kyselytutkimus, joka toteutettiin yhteistyössä SRL:n jäsenten kanssa. Kyselyyn vastasi 1707 henkilöä ajalla 6.7.2015–31.8.2015. Kyselyn kautta jätettiin yli 100 yhteydenottopyyntöä, joten aihe koettiin tärkeänä.

Työn tuloksena selvisi, että lajissa on paljon hyvää mm. miesten ja naisten välisessä tasa-arvossa, erityisryhmien toiminnassa sekä suvaitsevudessa. Ongelmakohtia olivat kiusaaminen, seksuaalinen häirintä, ilkivalta ja ryhmän ulkopuolelle jättäminen.

Opinnäytetyön avulla koostetaan SRL:n yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa sekä Reilu-Peli -käsikirja seurojen ja tallien käyttöön.

Avainsanat reilu peli, ratsastus, hevonen, yhdenvertaisuus, kiusaaminen, seksuaalinen häirintä

Sivut 29 s. + liitteet 11 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine Option

Author	Laura Laukkanen	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Fair Play in Horse Riding - Ethical principles, current state and goals	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to determine the current state of Fair Play in horse riding. No research on the subject has been done before. Fair Play is an all-encompassing value system, which includes all ethical principles of horse riding. It gives to every hobbyist a chance to take part in horse action no matter what their background is. In this thesis we wanted to find out what are the internal problems of the sport, how deep they are and how can we fix them. The commissioner of this thesis is The Equestrian Federation of Finland.

This thesis is based on a large quantitative survey, which was created in cooperation with members of The Equestrian Federation of Finland. 1707 people responded to the survey during the period 6.7.2015–31.8.2015. Through the survey there were more than 100 contact requests, so the respondents found the theme to be important.

The results showed that there are many positive things in the sport, especially in equality between men and women, activities of special groups and tolerance. Problems were bullying, sexual harassment, vandalism, and exclusion from the group.

Results of this thesis will help composing the equality plan and handbook of Fair Play to riding clubs and -stables.

Keywords fair play, horse riding, horse, equality, bullying, sexual harassment

Pages 29 p. + appendices 11 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO	2
2.1	Toimintaperiaatteet.....	2
2.1.1	Puhdas urheilu	2
2.1.2	Reilu peli	3
2.1.3	Hevosen hyvinvointi.....	4
2.1.4	Turvallisuus	4
2.1.5	Tavoitteellisuus.....	5
2.2	Arvot.....	5
2.2.1	Ihminen.....	5
2.2.2	Hevosen hyvinvointi ja luonnon kunnioittaminen	5
2.2.3	Yhteisöllisyys ja yhteistyö.....	5
2.3	Toiminta	6
2.3.1	Kilpailutoiminta ja huippu-urheilu	6
2.3.2	Nuorisotoiminta.....	7
2.3.3	Harraste- ja kuntoliikunta	7
2.3.4	Seurapalvelut	8
2.3.5	Tallipalvelut.....	8
3	RATSASTUS HARRASTUKSENA	9
3.1	Perustietoa ratsastuksesta	9
3.2	Ratsastuksen eri kilpailulajit	10
4	MITÄ ON REILU PELI	12
4.1	Reilu Peli ja urheilu.....	12
4.2	Reilu Peli ja hevonen.....	13
4.3	Ratsastuksen Reilun Pelin työryhmä.....	13
5	AINEISTO JA MENETELMÄT	14
6	TUTKIMUSTULOKSET	14
6.1	Vastaajien taustatiedot.....	14
6.1.1	Sukupuoli- ja ikäjakauma	14
6.1.2	Aluejakauma.....	15
6.1.3	Harrastuneisuus	16
6.2	Yksilön oikeudet	17
6.2.1	Ratsastusharrastusta rajoittavat tekijät	17
6.2.2	Erytisryhmät	18
6.3	Terveys, turvallisuus ja hyvinvointi	19
6.3.1	Päihteet	19
6.3.2	Kiusaaminen	20
6.3.3	Seksuaalinen häirintä.....	22
6.3.4	Rasismi	24
6.4	Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus.....	24
6.4.1	Varastaminen	24
6.4.2	Doping	25
6.4.3	Kilpailutulosten manipulointi.....	25
6.5	Luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys.....	26

6.5.1	Kierrätys ja jätteiden lajittelu	26
6.5.2	Kulkeminen harrastuksiin.....	27
6.6	Yhteenveto tuloksista	27
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
	LÄHTEET	30

Liite 1   Webropol-kyselylomake ratsastuksen harrastajille

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö perustuu valtakunnallisen liikunta- ja urheiluorganisaation, Valo ry:n, laatimiin Reilun Pelin ihanteisiin ja tavoitteisiin. Työ toteutetaan yhteistyössä Suomen Ratsastajainliiton alaisuudessa toimivan Reilun Pelin työryhmän kanssa.

Opinnäytetyön keskeisimpiä teemoja ovat yksilön oikeudet, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus sekä luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys. Valitsin aiheen, koska se on ajankohtainen ja maanläheinen. Olen kiinnostunut ratsastusharrastajien välisistä sosiaalisista suhteista sekä lajin sisäisistä epäkohdista. Opinnäytetyö myös esittelee SRL:n toimintaa ja periaatteita.

Opinnäytetyön tarkoituksena on toteuttaa kyselytutkimus, jonka avulla saadaan selville Reilun Pelin nykytilanne ratsastuksessa eli kartoitetaan lajin eettisten arvojen toteutuminen käytännön arjessa. Kyselyn pääasiallista kohderyhmää ovat Suomen Ratsastajainliiton (SRL) jäsenet. Tulosten avulla voidaan miettiä konkreettisia toimenpiteitä lajissa ilmenevien epäkohtien parantamiseksi.

Tutkimustulos-osiossa keskitytään pääasiassa SRL:n jäsenistä koostuvalle kohderyhmälle teetetyn kyselyn tuloksiin. Johtopäätösten lisäksi opinnäytetyössä esitellään kehitysehdotuksia tutkimuksessa ilmenneisiin epäkohtiin liittyen. Ehdotukset perustuvat tutkimustuloksiin sekä SRL:n linjauksiin. Valmiista opinnäytetyöstä voivat hyötyä toimeksiantajan lisäksi kaikki lajin harrastajat, ammattilaiset sekä hevosalan oppilaitokset. Reilun Pelin työryhmä myös laatii tutkimustulosten pohjalta ratsastuksen oman Reilu Peli -työkirjan seurojen ja tallien käyttöön.

Tämä opinnäytetyö selvittää, mitä ratsastuksen harrastajille kuuluu vuonna 2015. Hevostaidot eivät enää periydy sukupolvelta toiselle, ja lajiliitoilla ja harrastusseuroilla on entistä tärkeämpi rooli erityisesti lasten ja nuorten ohjaamisessa ja opetuksessa. Sosiaalinen media luo omat haasteensa esimerkiksi kiusaamisen kenttänä. Nyt on korkea aika kartoittaa tilanne ja ryhtyä kehittämään entistä reilumpaa ratsastusyhteisöä.

2 SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO

Suomen Ratsastajainliitto ry (SRL) on vuonna 1920 perustettu Suomen ratsastusurheilun keskusjärjestö. Se on kansainvälisen Ratsastajainliiton, FEI:n (Fédération Equestre Internationale) jäsen. Järjestön pääasiallisena tehtävänä on edistää ratsastusta yleisenä liikunta- ja urheilukasvatusmuotona, järjestää ratsastuskilpailuja sekä edistää suomalaista ratsastuksen opetus- ja valmennustyötä. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.)

Ratsastajainliitto on kaikkien lajin harrastajien etujärjestö, joka ajaa niin huippu-urheilijoiden kuin rennommin ratsastusta harrastavien etua. Ratsastajainliiton keskeisimpiin tehtäviin kuuluu hevosten hyvinvoinnin turvaaminen kaikessa urheilu- ja harrastetoiminnassa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.)

Ratsastajainliiton tehtävänä on toteuttaa kansainvälisen liiton (FEI) linjauksia ja strategiaa liiton toiminnassa. Liitto määrää linjauksia urheilutoiminnalle, asettaa sille tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista. Lajin imagoa voimistamalla luodaan toimintaedellytyksiä niin kansainvälisesti kuin kotimaassakin. Hyvälaatuinen ja määrällisesti riittävän suuri suomalainen hevoskasvatus on alan kehittymisen perusedellytyksiä. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008.)

2.1 Toimintaperiaatteet

Toiminnan perustana on visio siitä, että ratsastus on merkittävä suomalainen urheilulaji, jota mahdollisimman moni voi harrastaa. Ratsastajainliiton keskeisiä arvoja ovat hevosen hyvinvointi ja luonnon kunnioittaminen, yhteisöllisyys ja yhteistyö. Muuttuvan maailman myötä verkostoitumista ja erityisesti yhteistyön tärkeyttä korostavien toimintatapojen merkitys kasvaa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.a.)

Toiminnan tarkoituksena on kehittää ratsastusurheilua ja tehdä sitä tunnetuksi Suomessa. Liiton tavoitteena on mahdollistaa ratsastuksen harrastus Suomessa kuntoliikuntana, kuntoutuksena ja kilpaurheiluna. Kansainvälisen Ratsastajainliiton jäsenenä SRL mahdollistaa jäsenilleen edellytykset kansainväliseen huippu-urheiluun. Yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa edistetään hevosten hyvinvointia ja turvataan monipuoliset ratsastusmahdollisuudet ihan jokaiselle. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.a, 4.)

2.1.1 Puhdas urheilu

Kilpailu-, valmennus- ja koulutustoiminnassa sekä eri sopimuksissa korostetaan puhtaan urheilun merkitystä. Liiton antidopingohjelma pitää sisällään koulutusta, tiedotusta sekä ratsastajien ja hevosten testausta. Tavoitteena on pysyvä dopingvapaa toiminta. Eettisten asioiden valmistelusta vastaa hallituksen nimeämä Reilu Peli -työryhmä. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.a, 6.)

Suomen Ratsastajainliiton laatimat lääkintäsäännöt koskien lääkeaineiden käyttöä sekä dopingvalvontaa perustuvat eläinsuojelulakiin sekä FEI:n

sääntöihin ja määräyksiin. Säännöissä kielletään eläimen suorituskykyyn puuttuminen keinotekoisesti lääkkeitä tai muita vastaavia valmisteita käyttämällä. Myös reseptilääkkeiden käyttöä koskevat tiukat rajoitukset, joita tulee noudattaa. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2015, 23.) Hevosia testataan niin kotimaisten kuin kansainvälisten kilpailuiden yhteydessä säännöllisesti.

Ratsastajainliitto valvoo myös kilpailijoiden dopingin käyttöä. Valvonta perustuu Suomen antidopingsääntöihin sekä Suomen Antidoping-toimikunnan ADT:n antamiin päätöksiin. Jokainen kilpailija, valmentaja ja toimihenkilö ovat velvollisia perehtymään heitä koskeviin dopingsääntöihin ja noudattamaan niitä. Kilpailija voidaan määrätä dopingtesteihin kilpailun aikana tai niiden ulkopuolella, ajasta tai paikasta riippumatta. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2015, 25.)

2.1.2 Reilu peli

Reilu peli on keskeinen osa SRL:n toimintaa. Reilun pelin teemoihin kuuluu ihmisten välinen tasa-arvo ja kunnioitus sekä hyvä harrastusilmapiiri, jossa on tilaa jokaiselle.

Vaikka ratsastus onkin yksilölaji, on tallilla käyvien ihmisten muodostama yhteisö monelle erittäin merkityksellinen sosiaalinen tukiverkosto. On tärkeää, että tallilla vallitsee hyvä ja rakentava ilmapiiri ja että tallille on mukava tulla. Ratsastus on hyvin käytännönläheinen harrastus, joten harrastajan iällä, sukupuolella tai taustalla ei tulisi olla merkitystä. Monet tallit järjestävät erilaisia tapahtumia tallilla kävijöiden kesken, kuten pikkujouluja, hevoskerhoja, naamiaisratsastuskilpailuja ja muita porukkaa yhdistäviä tempauksia, jotka edesauttavat positiivista ilmapiiriä.

Talliin pitäjillä ja seurojen vetäjillä on keskeinen rooli Reilun pelin mukaisen toiminnan edistämisessä. Kiusaamisen ja syrjinnän suhteen tulisi tallilla olla nollatoleranssi. Lajin harrastajat ovat esimerkkinä nuoremmille ja voivat myös omalla käytöksellään edistää ratsastuksen reilua peliä. Erityisesti lapset ja nuoret ovat alttiita ottamaan vaikutteita tallilla liikkuvista aikuisista, ja aikuisten tehtävänä onkin osoittaa arvostustaan vain hyvin käyttäytyville henkilöille. Aikuisten olisi myös tärkeää kannustaa sosiaalisesti lahjakkaita lapsia ottamaan enemmän vastuuta harrastustoiminnassa, sillä heidän esimerkillään on suuri merkitys ryhmän ilmapiiriin.

Reilun pelin henkeä tuodaan esille myös maajoukkuetoiminnan ohjeissa, urheilija- ja valmentajasopimuksissa, kilpailu- ja toimihenkilölisensseissä sekä valmennus- ja koulutustoiminnassa. Lajisäännöt takaavat kaikille yhdenvertaiset toimintaedellytykset. Kurinpito-ohjeissa on otettu huomioon urheilijoiden sekä muiden toimijoiden oikeusturva. Urheilujuridisissa asioissa pystytään antamaan asiantuntijaneuvontaa tai ohjaamaan avun pariin. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 6.)

2.1.3 Hevosen hyvinvointi

Reilun pelin eettiset arvot ja periaatteet koskevat myös hevosten kohtelua. Nykypäivän modernissa, jopa hieman urbanisoituneessa yhteiskunnassa heittää hevosihmisten kesken huoli siitä, osataanko hevosta enää kohdella lajityypillisesti ja maalaisjärjellä. Erityisesti nuorten ja tulevien sukupolvien olisi tärkeää opiskella asioita, sillä suurimmalle osalle harrastajista hevoset eivät ole enää osa jokapäiväistä arkea ja tästä johtuen hevosmiestaidot eivät siirry perintönä sukupolvelta toiselle.

Ratsastus on hyvin käytännönläheinen harrastus - hevosen hyvinvointi ja luonnon kunnioittaminen ovat liiton perusarvoja. Niiden toteutumista edistetään koulutuksella. Hevosten parissa toimivia henkilöitä myös neuvotaan ja valvotaan lajisääntöjen ja ohjeiden avulla. Ratsastajainliitto tekee jatkuvasti töitä lisätäkseen hevosmiestaitoja ja turvatakseen hevosille mahdollisimman hyvän hoidon niin kotona kuin kilpailuissa. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 7.) Yksi Ratsastajainliiton tärkeistä tehtävistä on painottaa hevostaitojen merkityksellisyyttä osana lajin harrastamisen kannalta välttämättömiä taitoja. Suomen Ratsastajainliiton vuoden 2016 teemana onkin hevosten hyvinvointi ja hevostaidot.

Ratsastajainliiton kilpailusäännöissä on laadittu erikseen ohjeet hevosen hyvinvoinnin turvaamiseksi. On tärkeää, että jokainen hevosen kanssa toimiva henkilö (kasvattaja, omistaja, ratsastaja, valmentaja, hevoskauppias, toimihenkilö jne.) toimii hevosen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Hevosen tulee saada oikeanlaista hoitoa, ravintoa, liikuntaa ja terveydenhuoltoa kaikissa tilanteissa ja parhaalla mahdollisella tavalla. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2015, 4.)

2.1.4 Turvallisuus

Ratsastuksen opetuksessa ja valmennus- sekä kilpailutoiminnassa otetaan huomioon turvallisuusasiat ratsukon kykyjen mukaan. Kilpailulupien ja toimihenkilölisenssien sekä koulutusten kautta jaettavalla tiedolla edistetään lajin turvallisuutta. Kilpailukaluston ja kilpailuissa käytettävien varusteiden tulee täyttää turvallisuuskriteerit. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 7.) Turvallisuusasiat koskevat myös ratsastajan hyvinvointia sekä liikkuvuutta, ja ratsastajan hyvä fyysinen kunto onkin tärkeässä osassa turvallisuutta ajatellen.

Ratsastuskilpailuissa kilpailunjärjestäjän tulee laatia turvallisuussuunnitelma tai -asiakirja Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohjeiden mukaisesti. Järjestäjän tulee myös huolehtia siitä, että turvallisuusohjeita noudatetaan kilpailuissa ja että kilpailuissa on erikseen nimetty turvallisuudesta vastaava toimihenkilö. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2015, 22.)

2.1.5 Tavoitteellisuus

Kilpailu-, valmennus- ja koulutusjärjestelmät, ratsastajan urakehityksen suunnittelu sekä liiton tukitoimet ottavat huomioon urheilijan eri kehitysvaiheet ja tarjoavat kehitysmahdollisuuden huippu-urheilu-uraan asti. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 7.)

Ratsastajainliiton vuoden 2015 teemana oli tavoitteellinen valmentautuminen ja sen edistäminen. Liitto käynnisti kuluneen vuoden aikana useita uusia projekteja ja toimenpiteitä, joilla kehitetään kokonaisvaltaisempaa valmennuskulttuuria ja kannustetaan tavoitteelliseen valmentautumiseen aina ruohonjuuritasolta kilpaurheilijaksi. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.b.)

2.2 Arvot

Koko Suomen Ratsastajainliiton toiminta perustuu tiettyihin arvoihin. SRL:n laatima arvopohja on suunniteltu eri osa-alueille, joita ovat ihminen, hevosen hyvinvointi ja luonnon kunnioittaminen sekä yhteisöllisyys ja yhteistyö. Alla olen esitellyt lyhyesti kunkin ryhmän keskeiset arvot.

2.2.1 Ihminen

Ratsastus tarjoaa jokaiselle lajin harrastajalle tai siitä kiinnostuneelle mahdollisuuden kokea elämyksiä hevosten parissa. Ratsastus on laji, jossa jokainen yksilö otetaan huomioon tasa-arvoisesti. Jokaisella on oikeus ja mahdollisuus harrastaa omien tavoitteidensa ja edellytystensä mukaisesti. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 4.)

2.2.2 Hevosen hyvinvointi ja luonnon kunnioittaminen

Hevonen on tekijä, joka yhdistää kaikkia lajin harrastajia ja luo pohjan toiminnalle. Hevosen kautta lajin harrastajat ovat kosketuksissa elävän luonnon kanssa. On jokaisen harrastajan vastuu ja velvollisuus käyttäytyä jokamiehen oikeuksien mukaisesti sekä luontoa arvostaen. Ratsastajainliitto haluaa luoda kestävä kulttuurin, jossa hevosen ja ympäristön hyvinvointi ovat avainasemassa. Hyvät hevostaidot eivät koskaan mene pois muodista. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 4.)

2.2.3 Yhteisöllisyys ja yhteistyö

Ratsastus tarjoaa inspiroivan ja arvokkaan yhteisön, jossa on tilaa jokaiselle. Talleilla ja seuroissa pidetään huolta siitä, että toiminta on eettisesti kestävä. Ratsastajainliitto tekee aktiivisesti työtä innostaakseen uusia ihmisiä ja tahoja mukaan lajin pariin. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 4.) Myös hevosten kohteluun ja hyvinvointiin vaikutetaan vuoden 2016 teemavuoden aikana.

Ratsastajainliitto työskentelee aktiivisesti epäkohtien korjaamiseksi ja lajin kehittämiseksi. Se toimii yhteistyössä eri järjestöjen kanssa hyvän talli-ilmapiiirin ja yhteisöllisyyden tukemiseksi. Yhtenä esimerkkinä on yhteistyö Tyttöjen Talon seksuaalista väkivaltaa vastustavassa työssä toimivien asiantuntijoiden kanssa mm. erilaisten koulutusten parissa. Hyvän harrastusilmapiiirin kehittämiseksi ja kiusaamisen ehkäisemiseksi SRL jatkaa yhteistyötä myös Valopilkku-yhteistyöhankkeen parissa, keskeisimpänä tavoitteena on lisätä tietoa kiusaamisesta ja sen ennaltaehkäisystä.

SRL on mukana Arvokas kasvatus -hankkeessa, jonka päävastuusta huolehtii Non Fighting Generation ry. Hankkeen tarkoituksena on laatia väkivallattomuutta tavoitteleva arvokasvatusmalli, jonka kohderyhmää ovat alakouluikäiset lapset. Aihetta sovelletaan esimerkiksi hevoskerhojen ohjaajakoulutuksissa.

Vähävaraisten lasten ja nuorten harrastuksen tukemiseksi on meneillään hyväntekeväisyys hanke. Hankkeessa ovat mukana vapaaehtoisjärjestö Hope, Parasta Lapsille ja Pelastakaa Lapset ry, liiton yhteistyökumppaneita sekä jäsentalleja ja -seuroja. Hankkeen avulla tarjotaan alakouluikäisille vähävaraisten perheiden lapsille ratsastuksen alkeiskurssi sekä muuta toimintaa hevosten parissa. Tavoitteena on nostaa 300 lasta ja nuorta hevosen selkään vuosien 2014–2016 aikana. Hankkeen suojelijana toimii presidentti Tarja Halonen. SRL:n [www-sivuilta](http://www.srl.fi) löytyvän lahjoituslippaan kautta jokainen voi osallistua mukaan keräykseen. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.u.)

2.3 Toiminta

Ratsastajainliiton toiminta jakaantuu viidelle toimialalle, joita ovat kilpailutoiminta ja huippu-urheilu, nuorisotoiminta, harraste- ja kuntoliikunta, seura- ja tallipalvelut.

2.3.1 Kilpailutoiminta ja huippu-urheilu

Yksi Suomen Ratsastajainliiton merkittävimmistä tehtävistä on toimiminen yhteistyössä kansainvälisen Ratsastajainliiton FEI:n kanssa. SRL toteuttaa FEI:n linjauksia ja strategiaa kaikessa ratsastuskilpailutoiminnassa. Erityisen tärkeää on menestyminen kansainvälisissä ratsastuskilpailuissa, sillä se lisää näkyvyyttä ja osoittaa myös suomalaisen ratsastuksen laadukkaan tason. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 8.)

SRL korostaa dopingvapaata toimintaa ja antidoping-teemat ovat laajasti esillä kilpailu-, valmennus- ja koulutustoiminnassa. Reilu peli kokonaisuudessaan on otettu huomioon myös maajoukkuetoiminnan ohjeistuksessa, kilpailu- ja toimihenkilöisensseissä, urheilija- ja valmentajasopimuksissa sekä valmennus- ja koulutustoiminnassa. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 8.)

Liitto ohjaa ratsastusurheilutoimintaa, asettaa sille tavoitteita ja valvoo niiden toteuttamista. Lajin imago on tärkeä, sillä sitä vahvistamalla luodaan edellytyksiä toiminnalle niin Suomessa kuin ulkomailla. Suomalainen he-

vosten kasvatustyö tulisi pitää laadukkaana sekä riittävän suurena, jotta hevosalan kehittymiselle olisi hyvät edellytykset. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 8.)

2.3.2 Nuorisotoiminta

Ratsastus on merkittävä lasten ja nuorten harrastus. Yli 40 prosenttia SRL:n jäsenistä on lapsia ja nuoria. Vuonna 2014 ratsastusta harrasti yli 17 800 juoniorijäsentä (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.c.). Ratsastajainliiton arvion mukaan joka viides 10–18 vuotiaista tytöistä harrastaa ratsastusta (Suomen Ratsastajainliitto ry 2015a, 10). Ratsastuksen merkitystä lasten ja nuorten liikuttajana ei siis voida väheksyä. Runsas alaikäisten määrä lajin parissa edellyttää myös tallilla toimivilta aikuisilta esimerkillistä käyttäytymistä ja vastuuntuntoa.

Ratsastajainliitto edistää lajin nuorisotoimintaa. Se tarjoaa lapsille ja nuorille monipuolisia hevosharrastusmahdollisuuksia jäsenseurojen ja -tallien kautta. Muita nuorisotoimintaan liittyviä tehtäviä ovat toiminnan linjaukset, nuorisotyön työkalujen tuottaminen ja ylläpitäminen seurojen ja tallien käyttöön sekä lasten ja nuorten lajiin osallistumisen tukeminen. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 9.)

Ratsastajainliitossa toimii myös ennakkoluulottomista ja aktiivisista nuorista koostuva Nuoret Päättäjät -ryhmä. He työskentelevät lajin kehittämiseksi sekä antavat nuoren äänensä kuulua tärkeissä asioissa. Ryhmän pääasiallisena tehtävänä on lisätä nuorten liikkumista sekä edistää nuorten vaikutusmahdollisuuksia urheilua koskevissa asioissa. Ryhmään kuuluu ryhmänvetäjän lisäksi viisi nuorta ratsastuksen harrastajaa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.d.)

Valmisteilla on myös SRL:n nuorisotoiminnan strategia ”Nuorten Äänellä 2020”. Se on luotu liiton Nuoret Päättäjät -ryhmän toimesta, ja se pohjautuu nuorten harrastajien ja heidän kanssaan toimivien tahojen näkökulmiin ja mielipiteisiin sekä liiton Kaviouralla -strategiaan, jäsenistölle toteutettuun kyselyyn ja liiton muihin suuntaviivoihin.

SRL on myös mukana Sinettiseuratoiminnassa. Sinettiseurat työskentelevät lasten ja nuorten urheilun parissa ja kaikki toiminta perustuu lapsen parhaan edistämiseen - ne tarjoavat lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa. Sinetti myönnetään laadun takeena seuroille, jotka toimivat aktiivisesti ja monipuolisesti nuorisotoimintaan liittyvissä asioissa. Tällä hetkellä sinettiseuroja on kaiken kaikkiaan 630 kpl 44 eri lajista. Vuonna 2015 ratsastuksella on 27 Sinettiseuraa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.e.)

2.3.3 Harraste- ja kuntoliikunta

Ratsastajainliitto luo edellytyksiä läpi eliniän kestäväälle ratsastusharrastukselle. Lajille keskeisten tietojen ja taitojen, kuten hevostaidon, ammattitaidon ja ratsastustaidon takaamiseksi SRL ylläpitää yhteistyökumppaneineen laajaa koulutusjärjestelmää, aina kerho- ja klubitoiminnasta ammatilliseen

korkeaan koulutukseen ja huipputason valmennukseen saakka. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 13.)

Ratsastus alkaa yleistyä tehokkaana ja terveellisenä kuntoiluharrastuksena, ja myös aikuiset ovat löytäneet lajin. Melko usein nuoruusvuosinaan ratsastusta harrastaneet päätyvät talleille lastensa ratsastusharrastuksen myötä ja aloittavat ratsastuksen uudelleen vuosien tauon jälkeen. Ratsastus mieleltään mukavaksi, monipuoliseksi ja tehokkaaksi kuntoutus-, liikunta- ja urheilumuodoksi. Harrastajat voivat edetä omien tavoitteidensa ja taitojensa mukaisesti. Kaupunkilaistuvassa yhteiskunnassa ratsastus ja hevoset johdattavat ihmiset lähelle luontoa. Ratsastus myös ennaltaehkäisee syrjäytymistä, sillä tallilla on hevosten lisäksi runsaasti samanhenkisiä ihmisiä. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 13.)

2.3.4 Seurapalvelut

Ratsastajainliiton jäsenseuroilla on tärkeä rooli muun muassa kilpailujen ja valmennusten järjestäjinä sekä kasvattajina nuorisotoiminnan parissa. Liitto tukee seurojen toimintaa tarjoamalla koulutusta, tukimateriaaleja sekä erilaisia kannusteita. Tavoitteena on, että yhä useampi ratsastuksen harrastaja liittyy ratsastusseuran jäseneksi. Jäsenenä ratsastajat saavat erilaisia etuuksia, kuten edullisempia ratsastustunteja ja vakuutusetuja. Ratsastusseuroissa noudatetaan Reilun pelin pelisääntöjä ja toimintaa kehitetään jatkuvasti. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 14.)

Ratsastajainliitto myös tarjoaa jäsenseuroilleen seurakehittämistä sekä erilaisia materiaaleja toiminnan kehittämiseksi. He esimerkiksi auttavat laatimaan seuralle oman kehityssuunnitelman yhteistyössä seuratoimijoiden kanssa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.f.)

Suomen Ratsastajainliiton kokonaisjäsenmäärä vuoden 2014 lopussa oli yli 49 400 jäsentä. Luku pitää sisällään niin seurojen henkilöjäsenet, kuin jäsenseurat. Henkilöjäsenten määrä oli yli 46 300. Jäsenmäärät ovat kasvaneet tasaisesti vuodesta 1940 saakka, lukuun ottamatta vuoden 2014 pientä notkahdusta. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.c.) Luultavasti viime vuosien heikko työllisyystilanne ja ratsastusharrastuksen nousevat kustannukset laittavat heikompituloiset jäsenet tiukoille.

2.3.5 Tallipalvelut

Suomen Ratsastajainliitto ylläpitää tallijärjestelmäksi kutsuttua tallien hyväksyntäjärjestelmää. Tallit voivat vapaaehtoisesti hakea SRL:n hyväksyntää, ja mikäli edellytykset täyttyvät, he voivat liittyä Suomen Ratsastajainliiton jäsentalleiksi. SRL myös tukee jäsentallejaan jäsenetujen, edunvalvonnan sekä markkinoinnin muodossa. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 15.) Suomen Ratsastajainliitto on jakanut jäsentallit neljään erilaiseen luokitukseen, joita ovat ratsastuskoulu, harrastetalli, yksityistalli ja vaellustalli. Vuonna 2016 julkaistaan uusi talliluokitus hevosavusteista toimintaa käyttäville talleille. Hevosavusteista toimintaa on esimerkiksi sosiaalipedagoginen hevostoiminta, vammaisratsastus sekä ratsastusterapia. Jäsentallien toi-

minta painottuu hevosen hyvinvointiin, tallin turvallisuuteen, hyviin hevos-taitoihin sekä henkilökunnan ammattitaitoisuuteen. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.g.)

SRL:n jäsentalliksi liittyminen on usein järkevää, sillä jäsenenä talli saa käyttöönsä vakuutusturvan, joka sisältää tallitoiminnan vastuuvakuutuksen sekä satunnaisten ratsastajien vakuutusturvan. SRL:n jäsentalleille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia lisäkoulutukseen sekä alan yrittäjien keskinäiseen yhteistyöhön. SRL:n jäsentalli on myös laadun tae harrastajille, joten jäseneksi liittymisen myötä tallin asiakasmäärä usein kasvaa. Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.h.) SRL:n jäsentallit löytyvät liiton www-sivuilta Tallihakuri-palvelusta.

SRL:n ratsastuskoulut vastaavat ratsastuksen perusopetuksesta sekä jatkokouluttamisesta ja valmennuksesta. Harrastetallit taasen erikoistuvat johonkin tiettyyn ratsastuksen lajiin tai hevosmatkailuun. SRL:n yksityistallit pitävät huolta yksityishevosenomistajien hevosista sekä heidän valmentamisestaan ja ohjaamisestaan. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2008, 15.)

3 RATSASTUS HARRASTUKSENA

Ratsastus on tuhansia vuosia vanha liikkumisen muoto. Aikojen saatossa siitä on kehittynyt suosittu harrastus ja kilpaurheilulaji. Ratsastusta voi harrastaa monella eri tavalla, sillä sen eri lajeja ovat kouluratsastus, esteratsastus, kenttäratsastus, matkaratsastus, valjakkoajo, lännenratsastus, vikellys, islanninhevosten askellajikilpailu, vaellusratsastus sekä vammaisratsastus. Ratsastus on yksi harvoista lajeista, jossa miehet ja naiset voivat kilpailla tasavertaisesti samoissa luokissa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.i.)

3.1 Perustietoa ratsastuksesta

Ratsastusta voi harrastaa lähes kuka tahansa aina ruohonjuuritasolta olympialaisiin saakka. Ratsastus ei kuitenkaan ole harrastus helpoimmasta päästä, sillä se vaatii tasapainoa, kehonhallintaa, fyysistä kuntoa, keskittymis- ja koordinaatiokykyä sekä kykyä toimia yhteistyössä ison luontokapaleen kanssa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.i.)

Ratsastuksen suosio säilyy vuodesta toiseen. Tällä hetkellä ratsastuksen harrastajia arvioidaan olevan Suomessa n. 170 000 (Hippolis ry, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry & Luke Hevostalous 2014, 3). Suurin osa harrastajista on naisia, mutta myös miesten kiinnostus lajia kohtaan kasvaa vuosi vuodelta. Ratsastus ei ole harrastus edullisimmasta päästä, mutta esimerkiksi vertailemalla eri tallien hintoja, hankkimalla ratsastuksen sarjakortin tai liittymällä SRL:n jäseneksi voi säästää kustannuksissa.

Ratsastusta voi harrastaa monella eri tavalla. Tavallisimmin ratsastusta harrastetaan ratsastuskoulun tuntihevosilla, mutta esimerkiksi hevosen vuokraaminen kotitaltilta käsin on yleistynyt. Suosittuja ovat myös erilaiset ratsastusleirit. Leireissä on vapaus valita aina viikon kestävästä kesäleireistä lyhyisiin ja intensiivisiin treenileireihin. Myös ylläpitohevosien määrä on

kasvanut, sillä se antaa hyvän mahdollisuuden harjoitella hevosenpitoa ilman lopullista oman hevosen omistamista.

3.2 Ratsastuksen eri kilpailulajit

Kouluratsastus on kaiken ratsastuksen perusta. Siinä hevonen ja ratsastaja pyrkivät mahdollisimman saumattomaan yhteistyöhön ja suorittavat erilaisia ratsastusradan teitä ja kuvioita. Hevosen tulisi liikkua elastisesti, notkeasti ja jäntevästi ja ratsastajan tulisi vaikuttaa hevoseen mahdollisimman pienin avuin. Parhaimmillaan kouluratsastus on kuin tanssia. Kouluratsastuskilpailuissa tuomarit arvostelevat hevosen liikkeitä, ratsastajan apujenkäyttöä sekä suorituksen tarkkuutta. Ratsukko saa tuomareilta pisteitä asteikolla 0-10. Ratsastus on tyyllilaji, joten ratsukon saama pistemäärä saattaa hieman vaihdella tuomarista riippuen. Koulurata on yleensä hiekkapohjainen kenttä, joka on kooltaan 20 x 40 m tai 20 x 60 m. Kouluratsastuksessa kilpaillaan myös kür-luokissa, joissa ratsukko esittää kouluratsastusohjelman valitsemansa musiikin tahtiin. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.j.)

Esteratsastus hurmaa vauhdikkuudellaan, ratsukon nopeus ja puhtaasti ylitettyjen esteiden määrä ratkaisee. Esteratsastus on myös suosituin ratsastuksen kilpailumuoto. Ratsukon yhteistyö joutuu radalla kovalle koetukselle, sillä jokainen rata on hieman erilainen ja suorituksen aikana ei ole varaa huolimattomuusvirheisiin. Esteratsastuksessa testataan ratsastajan taitoja, hevosen hyppykykyä, tottelevaisuutta, nopeutta ja ketteryyttä. Esteitä hypätään joko hiekka- tai nurmikentällä ja esteiden korkeus vaihtelee luokasta riippuen 60–160 cm:n välillä. Rataan kuuluu hieman vaikeusasteesta riippuen 8–20 estettä. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.k.)

Kenttäratsastusta pidetään ratsastuksen kuningaslajina, sillä siinä ratsastajan ja hevosen taidot joutuvat kovalle koetukselle. Kenttäratsastuksessa ratsukko kilpailee kouluratsastuksessa, esteratsastuksessa ja maastoesteillä. Koulu- ja esteratsastusosuudet arvioidaan perinteisesti, maasto-osuudessa ratsukon tulee ylittää kiinteitä esteitä mahdollisimman nopeasti. Rata on usein pitkä ja siihen saattaa kuulua jopa yli 30 estettä. Maastokoe laittaa ratsukon kestävyuden ja suorituskyvyn koetukselle. Kiinteät esteet, ojat ja penkereet ovat myös turvallisuuden kannalta tavallisia esteitä riskialttiimpia. Eläinlääkäri tarkastaa kilpailuun osallistuvat hevoset säännöllisesti ja osallistumaan pääsee vain hyväkuntoisella hevosella. Kilpailun voittaa ratsukko, jonka kolmessa osakokeessa saama yhteenlaskettu miinuspistemäärä on pienin. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.l.)

Matkaratsastus on ratsastusmaailman maraton. Se on laji, jossa mitataan hevosen kestävyyttä ja nopeutta pitkällä matkoilla. Matkaratsastus edellyttää ratsukolta erittäin hyvää kuntoa, sillä ratsastettavat matkat ovat pituudeltaan jopa yli 80 kilometriä. Matkaratsastusreitti on jaettu välietappeihin, joissa eläinlääkäri tarkastaa hevosen kunnon ja ratsukko saa jatkaa matkaa vasta luvan saatuaan. Kullakin ratsukolla on kilpailussa oma huoltojoukkonsa, joka pitää huolen muun muassa ratsukon ravinnosta ja nesteytyksestä. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.m.)

Valjakkoajo on Suomen Ratsastajainliiton alainen laji, vaikka siinä ajetaan vaunuilla ratsastamisen sijaan. Valjakkoajossa kilpaillaan yhden tai useamman hevosen tai ponin valjakolla. Valjakko tarvitsee ajurin lisäksi groomin eli vaunuavustajan. Kilpailut kestävät tavallisesti kaksi tai kolme päivää ja ne koostuvat koulu-, kestävyys- ja tarkkuuskokeesta. Kuten matkaratsastuksessa, myös valjakkoajossa kiinnitetään huomiota hevosen kuntoon kilpailuiden aikana. Eläinlääkäri tarkastaa valjakon säännöllisesti. Valjakkokilpailun voittaa valjakko, jonka kolmen osakokeen yhteisvirhepistemäärä on alhaisin. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.n.)

Vikellyksessä voimistellaan laukkaavan hevosen selässä. Hevonen laukkaa ympyrällä kilpailuissa vasempaan kierrokseen ja ympyrän keskellä seisoo hevosen juoksuttaja, joka säätelee hevosen liikkeitä tarpeen mukaan liinan, juoksutuspiiskan sekä erilaisten ääniapujen avulla. Harjoituksissa vikelijät käyttävät usein harjoituspuukia elävän hevosen sijaan, sillä pienellä ympyrällä liikkuminen on hevoselle melko kuluttavaa. Vikellyksessä kilpaillaan joukkue-, pari- ja yksilötasolla. Vikellyskilpailuissa tuomari kiinnittää huomiota esityksen vaikeusasteeseen, esittämiseen ja sommitteluun. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.o.)

Islanninhevoisten askellajiratsastuksessa kilpaillaan Suomessa paikallisista tallikilpailuista aina mestaruuskisatasolle saakka. Neli- ja viisikäyntihevosille järjestetään askellaji- ja töltiluokkia sekä passijuoksu- ja tyylipassikilpailuja. Töltilratsastuksessa esitetään tölttiä eri tempoissa 250 metrin pituisella soikion muotoisella radalla ja tuomari kiinnittää huomiota tölтин tahdin puhtauteen, oikeaan tempoon, liikkeiden lennokkuuteen, hevosen muotoon sekä esityksen harmoniaan. Passijuoksu on puhtaasti nopeuslaji, mutta tyylipassiluokissa jaetaan aikapisteiden lisäksi myös tyyli pisteitä. Askellajihevosille on olemassa myös kür-tyyppisiä vapaaohjelmia, jotka ratsastetaan kouluratsastusradalla kaikissa askellajeissa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.p.)

Lännenratsastus perustuu karjapaimenen työssä vaadittaviin taitoihin, joiden avulla karjaa voidaan paimentaa mahdollisimman vaivattomasti ja käytännöllisesti hevosen selästä käsin. Lajissa painotetaan kestävyyttä, mukavuutta, keveyttä ja ratsukon välistä yhteistyötä. Lännenratsun tulee reagoida kevyisiin apuihin ja olla oma-aloitteinen. Lännenratsastusta voi harrastaa minkä rotuisella hevosella tahansa, mutta suosituimpia ovat amerikkalaiset rodut kuten Quarter- ja Paint-hevoset. Lännenratsastuksen kilpailulajien kirjo on hyvin laaja, sillä se kattaa noin kaksikymmentä keskenään hyvin erilaista lajia aina hevosen rakennearvostelusta hevosiemiestäitoluokkiin ja karjankäsittelyyn. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.q.)

Vammais- ja erityisryhmien määrä ratsastuksen parissa on yleistynyt viime vuosina. Onkin erityisen tärkeää, että näiden ryhmien harrastajat tuntevat olonsa tallilla tervetulleeksi ja kotoisaksi. Vammaisratsastus tarjoaa avointa, esteetöntä ja elämyksellistä liikuntaa myös erityistarpeita omaaville harrastajaryhmille. Parhaimmillaan vammaisratsastus antaa liikuntarajoitteiselle vapauden tunteen ”omin jaloin” liikkumisesta.

Vammaisratsastus eroaa tavanomaisesta ratsastuksesta ainoastaan sillä, että opetus, hevosen tai ratsastajan varusteet sekä ympäröivät olosuhteet säädetään tilanteen mukaan sopivaksi. Myös avustajia käytetään tarvittaessa esimerkiksi tukemaan ratsastajan istuntaa oikeaoppiseksi ratsastuksen aikana. Vammaisratsastuksen tavoitteena on, että erityistarpeinen henkilö pystyy ratsastamaan niin hyvin kuin mahdollista vamman aiheuttamien rajoitusten puitteissa ja ne huomioiden. Vammaisratsastus on myös erittäin hyvä terapian, kuntoilun ja henkisen sekä fyysisen virkistytymisen muoto. Vammaisratsastuksessa on myös mahdollista kilpailla aina olympiatasolle saakka. Lähes kaikki ratsastuksen lajit sopivat vammaisratsastajalle henkilön fyysiset ominaisuudet huomioiden. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.r.)

4 MITÄ ON REILU PELI

Reilun Pelin tavoitteena on mahdollistaa tasavertainen, turvallinen ja oikeudenmukainen harrastusympäristö riippumatta iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, etnisestä taustasta, yhteiskunnallisesta asemasta, terveydestä, kansallisuudesta, äidinkielestä, uskonnosta, seksuaalisesta suuntautumisesta, varallisuudesta tai mistään muustakaan vastavasta henkilökohtaisesta ominaisuudesta tai asiasta. (Valo ry 2013.)

Reilun Pelin edellytyksiä ovat avoimuus, rehellisyys, tasa-arvo, toisten ihmisten kunnioitus, kauniit käytöstavat sekä oikeudenmukaisuus. Reilu Peli vahvistaa kannustavaa ja myönteistä toimintakulttuuria. Rakentava ja aktiivinen asenne helpottaa yhteistyötä ja luo avoimen ja miellyttävän ilmapiirin kaikille osapuolille. Asiallinen ja ammattimainen käytös lisäävät toiminnan arvostusta myös ulkopuolisten silmissä. Hyvä toiminta synnyttää hyviä tuloksia. (Valo ry 2013.)

Reilun Pelin keskeisimpiä teemoja ovat yksilön oikeudet, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus sekä luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys. (Valo ry 2013.)

4.1 Reilu Peli ja urheilu

SRL toimii Valo Ry:n alaisuudessa muiden lajiliittojen ohella. Valo on vuonna 2012 perustettu Suomen liikunnan ja urheilun, Nuoren Suomen ja Suomen kuntoliikuntaliiton yhteinen urheilujärjestö. Se on Reilun Pelin edelläkävijä Suomessa. Valon tarkoituksena on saada suomalaiset liikkumaan, ja tavoitteena onkin olla maailman liikkuvin urheilukansa vuonna 2020. (Valo ry 2015.)

Useat eri urheiluyhteisöt ovat ottaneet toiminnassaan käyttöön Reilun Pelin periaatteet, esimerkkinä Turun Urheiluliitto, Suomen Ampumaurheiluliitto ry, Klaukkalan NMKY ry sekä Helsingin Jalkapalloklubi HJK. Urheilumailman Reilu Peli pyrkii edistämään kaikessa toiminnassaan keskeisiä periaatteita.

Myös kansainvälinen Ratsastajainliitto FEI valvoo Reilun Pelin toimintaa lajissamme. Se edellyttää kaikilta kilpailijoilta, hevosenhoitajilta, toimittajilta, katsojilta ja toimihenkilöiltä asiallista käytöstä, sillä he ovat tavallaan käveleviä mainoksia, joiden toiminnan perusteella suuri yleisö muodostaa mielipiteen lajista. FEI korostaa, että lajin parissa toimivien henkilöiden tulee käyttäytyä esimerkillisesti myös ”suljettujen ovien takana”. (Fédération Equestre Internationale 2004.)

4.2 Reilu Peli ja hevonen

On tärkeää, että myös hevosten kohteluun ja käsittelyyn kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota. Oli hevosen käyttötarkoitus sitten tuntiratsu, lemmikki tai kilpahevonen, on sitä kohdeltava asianmukaisella tavalla.

Hevosten parissa toimivien ihmisten tulisi aina harrastajatasolta lähtien perehtyä hevosen lajinomaiseen käyttäytymiseen. Hevonen on pakoeläin, joka saattaa käyttäytyä ennalta-arvaamattomasti jo tutuksi tulleissa tilanteissa ja ympäristöissä. Monilta vaaratilanteilta vältyttäisiin, jos hevosten parissa toimivat ihmiset lukisivat hevosta paremmin. Esimerkiksi yksin jäänyt hevonen saattaa vauhkoontua tai epävarma hevonen purra. (Kaimio 2005, 75.)

Hevosen reilu kohtelu on jokaisen hevosten parissa toimivan ihmisen vastuulla. Tallinpitäjän tulee huolehtia siitä, että hevoset saavat riittävästi ravintoa, raitista ilmaa, lajitovereiden seuraa, säänsuojaa, liikuntaa ja lääkinettä. Tulee myös muistaa, että esimerkiksi liiallinen ruokinta ja loimitus eivät edesauta hevosen hyvinvointia. Nykypäivänä maalaisjärjen katoamisen myötä lisääntynyt inhimillistäminen on epäreilua hevosta kohtaan. (Kaimio 2005, 111–113.)

Harrastajien ja hevosenomistajien tulee kohdella hevosia hyvien hevostaitojen mukaisesti. Hevosiin kohdistuva väkivalta kaikkine muotoineen on väärin. Vanha sananlasku kuuluukin, että siinä missä taito loppuu, väkivalta alkaa. Hevosharrastajien tulisikin kiinnittää enemmän huomiota omaan käytökseensä ja alkaa toimia hevosten kanssa kiitoksen – ei rankaisun – kautta. (Kaimio 2005, 113.)

4.3 Ratsastuksen Reilun Pelin työryhmä

Ratsastuksen Reilun Pelin työryhmä on toiminut Suomen Ratsastajainliiton alaisuudessa vuodesta 2015 lähtien. Työryhmän tärkeimpiä tehtäviä on karvoittaa ratsastuksen Reilun Pelin nykytilanne Suomessa, niin harrastaja-, kuin luottamusorganisaatio- ja henkilökuntatasolla. Työryhmä työskentelee vuoden 2016 valtionapuhakemuksiin liitettävää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Vuoden 2016 aikana työryhmä myös julkaisee ratsastuksen oma Reilu Peli -työkirjan seurojen ja tallien käyttöön. Työkirjaa on tarkoitus hyödyntää myös Ratsastajainliiton valmentaja- ja toimihenkilökoulutuksissa. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.s.) Ratsastuksen Reilun Pelin työryhmä myös toimii asiantuntijajäsenenä mahdollisten lajissa esiintyvien ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi.

Reilun Pelin työryhmään kuuluvat vuonna 2015–2016 puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi Sinettiseurojen, SRL:n toimiston, aluetoiminnan, seurakehittäjien, valmentajien, kansallisen urheilun, huippu-urheilun sekä Nuoret Päätäjät -ryhmien edustaja. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.s.)

5 AINEISTO JA MENETELMÄT

Ratsastuksen Reilun Pelin nykytilanteen kartoittamiseksi laadittiin yhteistyössä SRL:n Reilun Pelin työryhmän kanssa kyselytutkimus. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä, jotta tutkimuksen tulokset olisivat mahdollisimman tarkkoja ja luotettavia. Kysymystyyppejä oli erilaisia, mutta eniten käytettiin monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä.

Kyselytutkimus toteutettiin sähköisesti Webropol-kysely- ja analyysityökalun avulla. Tutkimus koostui neljästä eri aihealueesta; Yksilön oikeudet, Terveys, turvallisuus ja hyvinvointi, Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus sekä Luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys. Tutkimus oli avoinna 6.7.2015–31.8.2015 ja vastauksia saatiin 1707 kappaletta. Yhteydenotto-pyyntönsä kyselyn loppuun jätti 110 henkilöä. Kyselyä jaettiin Ratsastajainliiton viestintäkanavissa, mm. nettisivuilla, Twitterissä ja Facebookissa. Liiton jäsen seurat levittivät tietoa eteenpäin jäsenistölleen.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimusaineisto oli hyvin laaja, joten saadut johtopäätökset kuvaavat hyvin luotettavasti ja realistisesti ratsastuksen Reilun Pelin nykytilannetta. Saatuja tuloksia jaoteltiin, ryhmiteltiin ja ristiintaulukoitiin keskenään sekä verrattiin jo olemassa oleviin tuloksiin. Tulokset loivat hyvän pohjan ratsastuksen Reilun Pelin edistämiseksi ja kehittämiseksi.

6.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajista pyrittiin keräämään niin tarkat taustatiedot, kuin oli tutkimuksen kannalta oleellista. Karkeasti yleistettynä keskiverto vastaaja oli 19–29-vuotias nainen, joka harrasti ratsastusta omalla hevosellaan Etelä-Suomen alueella ja kilpaili kouluratsastuksessa 1-tason kilpailuissa. Vastaajien skaala oli kuitenkin laaja, ikähaitari ulottui lähes vauvasta vaariin ja osaanminen aloittelevasta ratsastajasta aina alan ammattilaiseksi saakka. Oletettavasti suurin osa vastaajista oli SRL:n jäseniä.

6.1.1 Sukupuoli- ja ikäjakauma

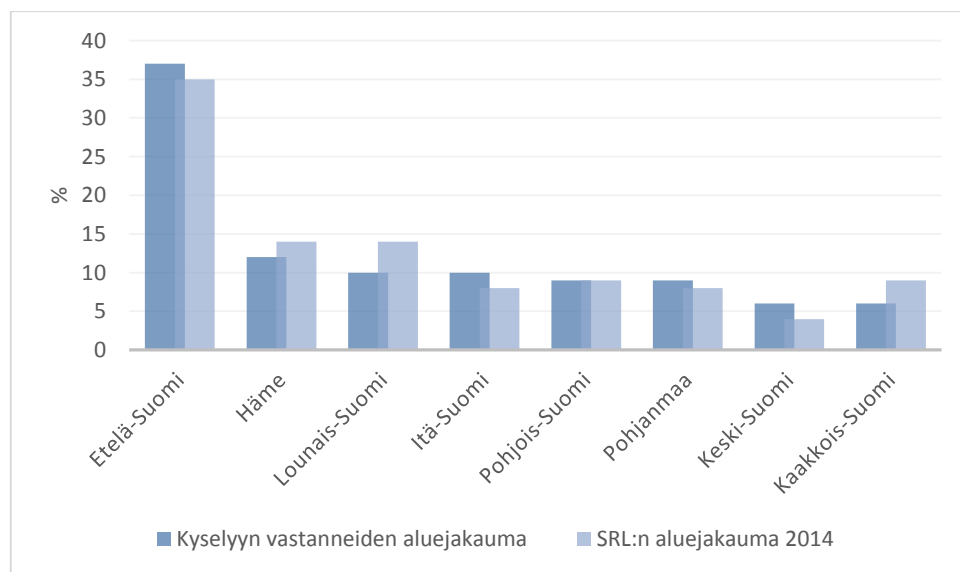
Vastaajista suurin osa (97 %) oli naisia. Miehiä oli huomattavasti vähemmän (alle 3 %). Jakauma ei sinänsä yllättänyt, sillä ratsastus on hyvin naisvaltainen laji. Positiivista on, että myös miehet olivat löytäneet kyselyn. Muutama vastaaja luokitteli itsensä muu-sukupuoliryhmään. On hienoa, että kysely tavoitti myös tämän ryhmän edustajia. He pitivät kyselyä tärkeänä ja mielenkiintoisena.

Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma oli melko laaja. On hienoa, että tutkimuksen olivat löytäneet ratsastuksen harrastajat aina junioritasolta senioriksi asti. Eniten vastaajia oli ikäryhmässä 19–29 vuotta (22 %) sekä 30–39 vuotta (21 %). Lähes viidesosa vastaajista oli 40–49 vuotiaita. Iloinen yllätys oli, että alle 16-vuotiaita vastaajia oli lähes 300 (17 %) ja myös 16–18 –vuotiaiden vastaajien määrä oli hyvä (11 %). 50–59-vuotiaita vastaajia oli hieman vähemmän (9 %). Alhaisin vastausmäärä (2 %) oli yli 60-vuotiaiden ikäryhmässä. Tämä saattoi selittyä sillä, että kyselytutkimus toteutettiin sähköisesti. Aihe myös saatettiin kokea hieman vaikeana.

Eniten naispuolisia vastaajia tavoitettiin 19–29-vuotiaiden ikäryhmästä, kun taas enemmistö miesvastaajista oli 40–49-vuotiaita. Miesvastaajien ikä painottui naisia korkeammalle, naisista enemmistö oli nuoria aikuisia tai keski-ikäisiä. Muu-sukupuoliryhmän edustajat olivat iältään alle 30-vuotiaita. Tämä on melko loogista, sillä vasta viime vuosikymmeninä on tunnustettu ja tunnustettu sukupuolivähemmistöt, kuten niin sanotut androgyynit. He eivät tunne biologisesti kuuluvansa kumpaankaan sukupuoliryhmään. Yllättävää oli, että Muu-sukupuoliryhmän edustajia oli suhteessa eniten Pohjanmaalla, kun miehiä ja naisia taasen oli selkeä enemmistö Etelä-Suomen alueella.

6.1.2 Aluejakauma

Vastausvaihtoehdot jaoteltiin SRL:n aluejaostojen mukaisesti. Eniten vastaajia oli Etelä-Suomen alueelta (37 %). Suuresta eteläsuomalaisen vastaajien määrästä huolimatta saatiin vastauksia kaikilta alueilta melko tasaisesti; Häme 12 %, Lounais-Suomi 10 %, Itä-Suomi 10 %, Pohjois-Suomi 9 %, Pohjanmaa 9 %, Keski-Suomi 6 % sekä Kaakkois-Suomi 6 %. Muutama vastaaja ei osannut määrittellä aluettaan. Suhteutettuna SRL:n alueittaiseen jäsenistön määrään vuonna 2014 oli Itä-Suomen vastausmäärä korkea ja Kaakkois-Suomen matala, mutta pääpiirteittäin vastaajien määrä oli yhteneväinen alueittaisten jäsenmäärien kanssa (kuvio 1.) (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.c.).

Kuvio 1 Kyselyyn vastanneiden aluejakauma suhteessa SRL:n alueittaisiin jäsenmääriin vuonna 2014.

6.1.3 Harrastuneisuus

Vastaajista valtaosa harrasti ratsastusta omalla hevosellaan (39 %) tai säännöllisesti ratsastuskoulussa (36 %). Vuokrahevosella harrasti lähes 200 vastaajaa (10 %) ja silloin tällöin ratsastusta harrastavia oli 8 % vastaajista. Työkseen ratsastavien osuus oli 4 % ja ei lainkaan ratsastavien 3 %. Positiivista on, että ne henkilöt, jotka käyvät usein tallilla ja viettävät vapaa-aikaansa hevosten kanssa, olivat löytäneet kyselyyn.

Kyselyyn vastanneista 671 omisti oman hevosen, joten vastaajat olivat hyvin perillä myös hevosiin kohdistuvista ongelmista. Eniten huolta herätti hevosiin kohdistuva kiusa hevosenomistajien erimielisyyksien johdosta. Myös liiallinen loimitus, hevostaitojen puute sekä toistuvasti tapahtuva tarpeeton hevosen rankaisu esimerkiksi läpsimällä tai raipalla piiskaamalla puhututtivat.

Kysyimme myös vastaajan roolia hevosten parissa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Vastaajista lähes 90 prosenttia oli lajin harrastajia. Myös kilpailevien vastaajien määrä oli melko korkea, sillä lähes joka toinen (41 %) vastasi kilpailevansa. Seuratoimijoita oli neljännes vastaajista (24 %), toimihenkilöitä viidennes (18 %) ja ammattilaisia 8 % vastaajista. Aluetoimijoiden määrä oli hyvin vähäinen (1 %). Muu-ryhmään itsensä määritteli n. 120 vastaajaa (7 %), mikä on melko korkea määrä. Kyseiseen ryhmään lukeutuivat esimerkiksi harrastavien lasten vanhemmat, taustajoukot sekä rahoittajat, tallityöntekijät ja hevosenhoitajat, muut alan yrittäjät/valmentajat, vapaaehtois- ja järjestötyöntekijät, hevosenomistajat, opiskelijat, hevosen kasvattajat sekä muut alan työntekijät.

Vastanneista yli puolet (53 %) oli 1-tasolla kilpailevia. 2-tason kilpailijoita oli 32 %. Myös ammattilaiset olivat löytäneet kyselyyn, sillä vastaajista 13 % kilpaili tasolla 3-5 ja 1 % kansainvälisellä tasolla. Näyttäisi myös siltä, että miesvastaajat olivat hieman aktiivisempia kilpailijoita, ja valtaosa heistä kilpailee tasolla 2.

Kilpailulajeista kysyttäessä vastaaja pystyi valitsemaan useamman vastausvaihtoehdon. Suosituin kilpailulaji oli kouluratsastus, jota harrasti yli 800 henkilöä. Esteratsastus tuli hyvänä kakkosena, sillä siinä kilpaili yli 680 vastaajaa. Tämä eroaa hieman yleisestä tasosta, jolla esteratsastus on suosituin laji. Kolmanneksi suosituin, mutta selkeästi vähemmän suosittu laji oli kenttäratsastus, jonka harrastajia oli lähes 90. Muiden lajien harrastajia oli melko vähän. Matkaratsastusta harrasti 40 henkilöä, lännenratsastusta 30, valjakkoajoa 22, islanninhevosen askellajiratsastusta 8, vammaisratsastusta 7 ja vikellystä 3. Tärkeintä kuitenkin on, että kilpailijoita löytyi kaikista lajeista.

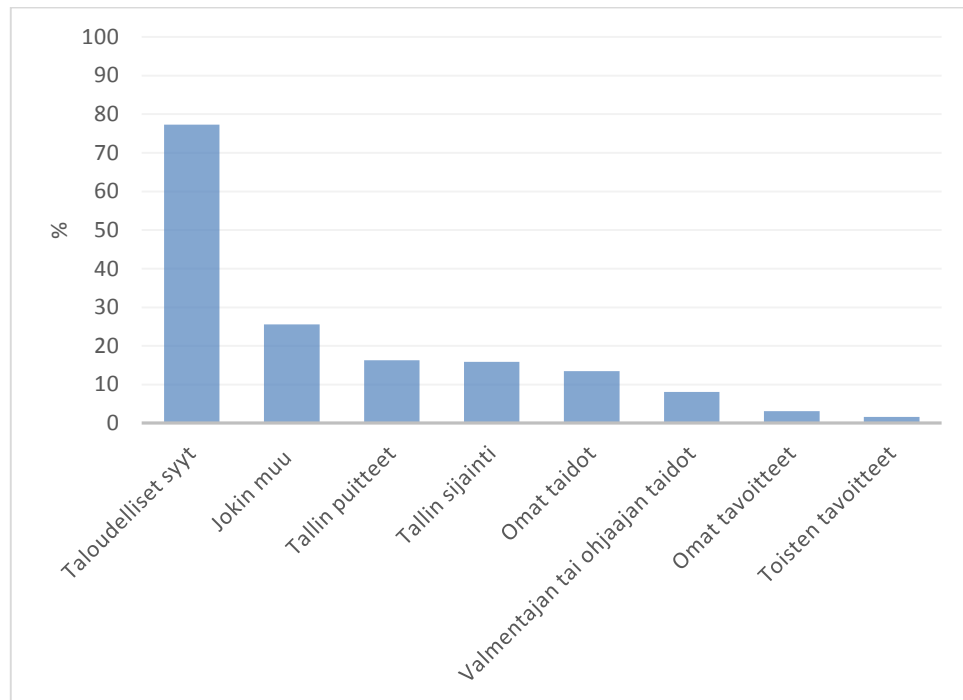
Naisratsastajia kilpaili kaikissa lajeissa, mutta miesvastaajista kukaan ei kilpaillut vammaisratsastuksessa tai vikellyksessä. Muu-sukupuoliryhmään kuuluvat vastasivat kilpailevansa koulu- tai esteratsastuksessa.

6.2 Yksilön oikeudet

Yksilön oikeudet tarkoittavat yksilön mahdollisuutta liikuntaan ja urheiluun tulotasosta, taidoista ja tavoitteista riippumatta. Siihen liittyvät myös liikunnan saavutettavuus sekä harrastuspaikat.

6.2.1 Ratsastusharrastusta rajoittavat tekijät

Vastaajista enemmistö (68 %) oli sitä mieltä, että jokin tekijä oli rajoittanut mahdollisuutta harrastaa ratsastusta. Vastauksista kävi ilmi, että ylivoimaisesti eniten harrastusta ovat rajoittaneet taloudelliset syyt (Kuvio 2.).

Kuvio 2 Ratsastusharrastusta rajoittaneet tekijät.

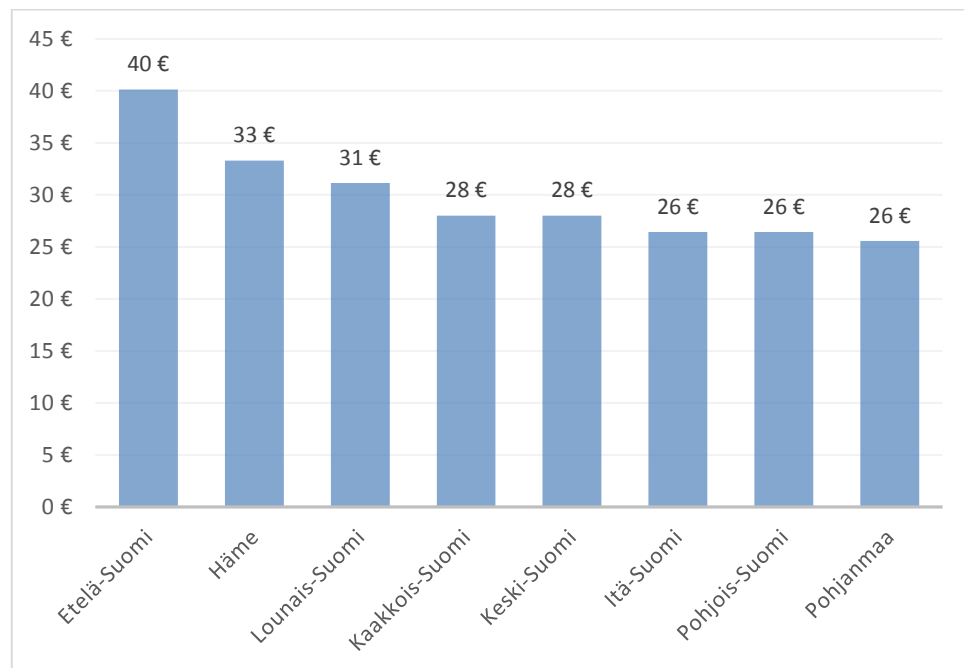
Jokin muu -kohtaan vastanneet henkilöt kokivat eniten ajan puutteen rajoittavan harrastusta. Syynä ajanpuutteeseen oli useimmiten pienet lapset, työ ja perhe. Iso osa vastaajista myös kertoi oman sairastumisen tai loukkaantumisen rajoittavan harrastusta. Muita rajoitteita olivat esimerkiksi hevosen sairastuminen tai loukkaantuminen, sopivan hevosen puute, tallin huono ilmapiiri, valmentajan puute, ylipaino, auton tai kuljetuskaluston puute, ratsastusalueiden heikko laatu tai puute, kilpailuiden sijainti ja vähyys, muut harrastukset, oma kiinnostus lajia kohtaan sekä kilpailujännitys tai ratsastuspelko.

Osa myös koki tallin omistajan, hevosen omistajan tai muiden tuntiratsastajien rajoittaneen harrastusmahdollisuuksiaan. Vastauksia oli perusteltu esimerkiksi vammaisuuden tai erilaisuuden määrittelyllä ulkopuolisten taholta sekä johtohahmon oman edun tavoittelulla.

Ratsastus on melko kalliin harrastuksen maineessa. Alkuun kuitenkin pääsee hyvin vähäisillä varustehankinnoilla. Tallilta saa useimmiten kypärän lainaksi ja housuina voivat olla oikeastaan mitkä tahansa ei kovin liukkaat

housut, esimerkiksi farkut. Kengiksi sopivat kumisaappaat tai muut hieman kannalliset kengät. Harrastuksen edetessä kannattaa kuitenkin hankkia laadukkaat ja kestävät perusvarusteet, joita ovat turvakypärä, ratsastushousut, ratsastuskäsineet sekä jalkineet kuten jodhpurit tai ratsastussaappaat. Monella paikkakunnalla järjestetään myös maksuttomia hevoskerhoja.

Työssä vertailtiin myös yksittäisen ratsastustunnin hintaa ei-jäsenille eri paikkakunnilla (Kuvio 3.), jotta saataisiin selville ratsastustuntien tämänhetkinen hintataso. Vertailtavat tallit olivat kaikki Suomen Ratsastajainliiton hyväksymiä ratsastuskouluja. Vertailun mukaan kalleimmat ratsastustunnit ovat Etelä-Suomen alueella ja edullisimmat Pohjanmaalla. Keskimäärin ratsastustunti maksaa 30 euroa. Alla olevassa kaaviossa näkyy vertailun tulokset.

Kuvio 3 Ratsastustunnin (irtotunti) keskihinta alueittain ei-jäsenelle.

6.2.2 Erityisryhmät

Kyselyssä kiinnitettiin huomiota myös erityis- ja vammaisryhmien toimintaan. Vastaajista yli puolet (59 %) vastasi, ettei tallilla ole omaa erityisryhmää tai erillistä vammaisryhmää. Vastaajista hieman yli 6 prosenttia vastasi, että tallilla on kyseinen ryhmä/ryhmiä. Iso osa (35 %) vastasi, ettei tiedä. Todennäköisesti ihmiset eivät ole vielä tänäkään päivänä kovin tietoisia oman tallinsa vammais- ja erityisryhmätoiminnasta. Erityistunnit saatetaan järjestää sellaiseen aikaan esimerkiksi arkena, jolloin tallilla ei käy paljon ns. tavallisia tuntiratsastajia. Joskus myös erityistarpeiset ratsastajat ratsastavat muiden tuntilaisten joukossa ja kovin moni opettajaa lukuun ottamatta ei välttämättä edes tiedä henkilöllä olevan jonkinlaisia erityistarpeita.

Lähes 100 henkilöä vastasi tallilla käyviä erityisryhmiä koskeviin arvioihin lukumäärästä. Vastaajien arvioiden mukaan tallilla oli keskimäärin 3 erityisryhmää. Tallilla kävi arvion mukaan n. 9 erityisryhmiin luokiteltavaa

ratsastajaa viikoittain. Kävijöistä naisia oli 67 % ja miehiä vain noin puolet vähemmän eli 33 %. Erityisryhmiin kuuluvista ratsastajista alle 19-vuotiaita oli arvion mukaan 83 % ja yli 19-vuotiaita 17 %.

6.3 Terveys, turvallisuus ja hyvinvointi

Henkilön terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin vaikuttavat useat erilaiset asiat, kuten päihteet, kiusaaminen, fyysinen ja henkinen väkivalta, seksuaalinen ja sukupuolinen ahdistelu, syrjintä sekä rasismi.

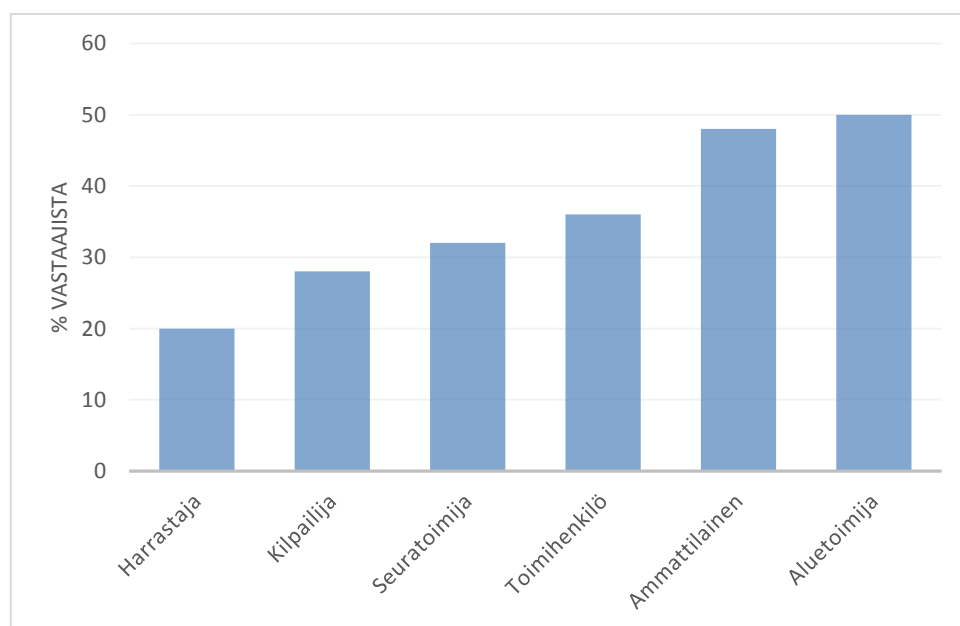
6.3.1 Päihteet

Päihteiksi luokitellaan päihtymistarkoituksessa käytettävät aineet, kuten alkoholi, huumausaineet, impattavat aineet sekä väärinkäytetyt lääkkeet. Myös tupakka luokitellaan päihteeksi, koska se aiheuttaa käyttäjälleen voimakasta riippuvuutta. Kyselyssä tupakoinnista kuitenkin kysyttiin erikseen, ja sitä ei varsinaisesti luokiteltu päihdyttäväksi aineeksi.

Kyselyyn vastanneista suurin osa (75 %) kertoi, ettei ole joutunut ratsastusharrastuksen parissa tekemisiin päihteiden kanssa. Valitettavasti 23 % kuitenkin vastasi joutuneensa. Vastaajista 2 % ei osannut sanoa.

Suurin osa kertoi törmänneensä päihteisiin tai päihtyneisiin henkilöihin kilpailuissa (57 %). Melko yleistä myös oli, että tallilla (39 %) tai kisamatkoilla (37 %) oli jouduttu tekemisiin päihteiden kanssa. Osa vastaajista kertoi törmänneensä päihteisiin leireillä (16 %). Noin kolme prosenttia vastaajista oli joutunut tekemisiin päihteiden kanssa valmennuksissa.

Kuviossa 4. on esitetty, kuinka iso osa kustakin vastaajaryhmästä on joutunut tekemisiin päihteiden tai päihtyneiden henkilöiden kanssa ratsastusharrastuksen parissa.

Kuvio 4 Eri rooleissa toimivien henkilöiden päihteisiin liittyvät kohtaamiset ratsastusharrastuksen parissa.

Kuvaajan perusteella voimme päätellä, että mitä ammattimaisempaa on ratsastusharrastus ja sen parissa toimiminen, sitä enemmän päihtheisiin törmää ja niihin tulee kiinnitettyä huomiota. On toisaalta huojentavaa, että ongelma on ns. ruohonjuuritasolla kaikkein pienin.

Kyselyyn vastanneista 45 prosenttia käy tallilla, jossa on erillinen tupakointipaikka. Vastaajista neljäsosa käy tallilla, jossa on tupakointi kokonaan kielletty. Vajaa viidennes (18 %) vastaajista kertoi, ettei tallilla ole tupakointikieltoa saati erillistä tupakointipaikkaa. Ilmeisesti näillä talleilla siis tupakoidaan paikasta riippumatta. 12 % vastaajista ei osannut sanoa mieli-pidettään asiaan.

Siitä huolimatta, että tupakoivien henkilöiden määrä on laskenut vuosi vuodelta, on se silti edelleen valitettavan yleistä. Vuonna 2014 Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan 15–64-vuotiaista suomalaisista noin 16 prosenttia tupakoi päivittäin. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2015.)

Suomen Ratsastajainliitto kannustaa tallejaan savuttomuuteen, ja he ovatkin kehittäneet Tupakoiden talli -sitoumuksen, jonka SRL:n jäsentallit voivat halutessaan tehdä. Tällä hetkellä sitoumuksen tehneitä talleja on 69 kappaletta. (Suomen Ratsastajainliitto ry n.d.t.)

6.3.2 Kiusaaminen

Vastaajista 5 % (77 hlö) kertoi kiusanneensa. Kiusaajista yksi oli mies ja loput naisia. Kiusaajia löytyi lähes kaikista ikäryhmistä, mutta eniten 19–29-vuotiaista. Kiusaajista enemmistö oli hevosenomistajia ja harrastajia. Kiusaamista oli tapahtunut lähinnä tallilla. Suurin osa kiusaamistapauksista oli selän takana puhumista sekä syrjimistä tai ryhmän ulkopuolelle jättämistä. Yksi vastaaja kertoo kiusanneensa fyysisesti.

Kiusaamista hevosharrastuksen parissa nähneiden ja ei-nähneiden määrä oli suunnilleen sama (46 %). Ylivoimaisesti eniten kiusaamista oli nähty tallilla, mikä ei sinänsä yllätä - suurin osa vastaajista viettää tallilla paljon aikaa ja luonnollisesti tällöin myös konfliktien mahdollisuus kasvaa. Kiusaamista oli havaittu myös kilpailuissa, leireillä, internetissä ja sosiaalisessa mediassa, valmennuksissa, seura- tai järjestötoiminnassa, kilpailumatkoilla sekä ratsastustunneilla. Kiusaaminen oli laadultaan enimmäkseen henkistä, kuten selän takana puhumista, syrjimistä tai ryhmän ulkopuolelle jättämistä sekä nimittelyä. Naisvaltaisen lajin parissa fyysiset yhteenotot ovat melko harvinaisia, noin 3 % vastaajista kertoi nähneensä fyysisistä kiusaamista, kuten tönimistä.

Kyselyn vastaajista 74 % ei ollut kokenut kiusaamista ratsastusharrastuksen parissa. Luku oli yllättävän pieni, sillä viimeisimmän kansainvälisen WHO:n koululaistutkimuksen mukaan 15-vuotiaista suomalaisista tytöistä ja pojista yli 90 prosenttia ei ollut joutunut kiusatuksi koulussa (Currie, Zanotti, Morgan, Currie, Looze, Roberts, Samdal, Smith & Barnekow 2012, 195). Kun verrattiin WHO:n tuloksia alle 16-vuotiaiden ratsastusharrastajien tilanteeseen, tuli ilmi, että vastaajista 79 % ei ollut kokenut kiusaamista.

Luku on kokonaisotantaan rinnastettuna hieman parempi, mutta silti pienempi kuin WHO:n tutkimuksessa.

Eniten kiusaamista ratsastusharrastuksen parissa olivat kokeneet 19–29-vuotiaat vastaajat (27 %). Lähes joka neljäs 16–18-vuotiaista oli myös joutunut kiusaamisen kohteeksi. Vähiten kiusaamista ilmeni yli 60-vuotiaiden ikäryhmässä, mikä on toisaalta melko luonnollista, sillä yleisesti ottaen kiusaamista tapahtuu eniten lasten sekä nuorten aikuisten keskuudessa.

Erittäin positiivista oli, ettei kukaan muu-sukupuoliryhmän edustajista ollut tullut kiusatuksi tallilla. Miesten ja naisten välillä ei ollut eroa fyysisen ja henkisen kiusaamisen välillä, vaan kumpikin ryhmä oli kokenut molempia kiusaamistapoja. Yleisesti ottaen miesten välinen kiusaaminen on fyysisempää, mutta koska tallilla on huomattavasti paljon naisia, on kiusaaminenkin heille tyypillisempää ja vähemmän fyysistä.

Tutkimus paljasti, että kiusaamista tapahtui lähes kaikkialla, missä vain oli hevosia - mutta jälleen ylivoimaisesti eniten talleilla. Henkinen kiusaaminen kaikissa muodoissaan oli yleisintä, mikä on hyvin tyypillistä erityisesti naisvaltaisten yhteisöjen keskuudessa. Parikymmentä vastaaja oli joutunut fyysisen kiusaamisen kohteeksi. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa kiusaamista ilmeni tutkimuksen mukaan hyvin vähän, mikä sinänsä yllätti.

Kiusaamista tapahtui hyvin monella eri tavalla, ja tavanomaisinta oli suoraan päin naamaa tai julkisesti vähättely, naureskelu tai eriarvoistaminen. Myös omaisuuden piilottaminen, varastaminen ja vahingoittaminen sekä netissä nolojen kuvien jakaminen ja ilkeät viestit olivat melko yleisiä kiusaamisen muotoja. Elämisen tai oman toiminnan hankaloittamista ja kisa-suorituksen häirintää tapahtui myös jonkin verran. Oikeastaan kyselyssä tuli julki kiusaamisen koko kirjo, sillä vastaajat olivat nähneet esimerkiksi leuhkimista, pätemistä, ylimielisyyttä, varkaaksi lavastamista, mustamaalamista, hevosiin kohdistuvaa kiusaamista omistajan käytöksen vuoksi, vainoamista, luottamusaseman väärinkäyttöä, kyräilyä, uhkailua sekä häiritseviä puheluita.

Kiusata voi monella eri tavalla - fyysisesti, kuten lyömällä tai tönimällä ja henkisesti, kuten haukkumalla tai arvostelemalla. Kiusaamista on myös ryhmästä eristäminen, selän takana juoruaminen sekä sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusanteko esimerkiksi ilkeitä kommentteja kirjoittamalla. Oikeastaan mikä tahansa teko, jolla pyritään jollain tavalla loukkaamaan henkilöä joko fyysisesti tai henkisesti, voidaan luokitella kiusaamiseksi.

Kiusaamisen määrittäminen on usein vaikeaa, sillä jokainen henkilö kokee kiusaamisen hyvin yksilöllisesti. Toinen saattaa loukkaantua huumorimielessä heitetyistä jutuista, ja joku toinen taas naurahtaa asiaa sen enempiä ajattelematta. Henkilökohtainen mielipiteeni on, että aina kun henkilö itse kokee olonsa epä mukavaksi tai pahoittaa mielensä ja kun käytös on yhteisön tai yksilön toimesta toistuvaa, voidaan se määritellä kiusaamiseksi. Tärkeää kiusaamiseen liittyvissä asioissa on, että ongelmiin puututaan välittömästi, jotteivat ne ehdi kehittyä suuremmiksi.

Syitä kiusaamiselle on monia. Useimmiten kiusaajalla on itsetunto-ongelmia ja tarve esittää ”kovanaamaa”. Kiusaaja saattaa yrittää tehdä itsestään paremman lyttäämällä ja arvostelemalla toisia. Fakta kuitenkin on, että kiusaajalla itsellään ei koskaan ole kovin hyvä olla. Useimmiten kiusaaminen onkin kiusaajan keino purkaa omaa pahaa oloaan. Kiusaaja saattaa kärsiä myös fyysisistä oireista, kuten univaikeuksista sekä erilaisista särystä, kuten vatsakivuista. Kiusaamisen lopettamiseksi olisi tärkeää saada kiusaaja ymmärtämään, kuinka pahalta kiusatusta tuntuu.

Yleensä kiusaamista tapahtuu vähemmän vapaa-ajan harrastuksissa, sillä siellä ollaan vapaaehtoisesti ja ryhmä koostuu samanhenkisistä ihmisistä. Myös valtasuhteet ovat erilaiset kuin koulussa tai työpaikalla ja harrastuksiin kokoontuu ihmisiä eri alueilta. Urheiluharrastuksissa on kuitenkin havaittu jostain syystä muita harrastuksia enemmän henkistä väkivaltaa.

6.3.3 Seksuaalinen häirintä

Seksuaaliseksi häirinnäksi luokitellaan seksuaalissävyytteinen sanallinen, sanaton tai fyysinen ei-toivottu käytös. Seksuaalista häirintää voivat olla toistuvat sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet, härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset, seksuaalisesti virittyneet kirjeet, puhelinsoitot, sähköposti- ja tekstiviestit, esille asetetut pornoaineistot, fyysinen koskettelu, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset, raiskaus tai sen yritys. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2015.)

Viime vuosina on otsikoihin noussut pari tapausta, joissa ratsastuksen valmentaja on käyttänyt seksuaalisesti hyväkseen alaikäisiä ja/tai nuoria valmennettaviaan. Tekijät ovat saaneet asiaankuuluvan tuomion.

Kyselyyn vastanneista liki 90 prosenttia ei ollut nähnyt seksuaalista häirintää ratsastusharrastuksensa parissa. Valitettavasti lähes 150 vastaajaa oli kuitenkin nähnyt. Eniten seksuaalista häirintää olivat nähneet alan ammatilliset sekä aluetoimijat, vähiten harrastajat ja kilpailijat. Eniten seksuaalissävyytteistä häirintää oli nähty tallilla, mutta myös kisoissa, kisamatkoilla, valmennustilanteessa, opetus-/ohjaamistilanteessa sekä leirillä. Seksuaalinen häirintä on ollut enimmäkseen sanallista ehdottelua. Melko yleistä oli myös luvaton koskettelu. Osa oli nähnyt seksuaalissävyytteisiä teksti- ja sähköpostiviestejä. Seksuaalinen häirintä ilmeni lähes poikkeuksetta härskinä kommentteina, kaksimielisinä vitseinä sekä vihjailevina eleinä ja ilmeinä.

Seksuaalisen häirinnän kohteeksi oli joutunut 4 % vastanneista eli 72 henkilöä. Jälleen suurin osa häirinnästä oli tapahtunut tallilla, mutta myös kisamatkoilla, valmennustilanteessa, kisoissa, opetus-/ohjaamistilanteessa sekä leirillä. Seksuaalinen häirintä oli yli 80 prosentilla vastanneista sanallista ehdottelua. Lähes puolet vastanneista olivat joutuneet myös luvattoman koskettelun kohteeksi. Vajaa viidennes oli saanut seksuaalissävyytteisiä teksti- tai sähköpostiviestejä. Seksuaalinen häirintä oli tyyliltään useimmiten kaksimielisiä ja seksuaalissävyytteisiä kommentteja sekä vihjailua.

Seksuaalista häirintää kokeneista enemmistö oli lajin aktiiviharrastajia, kuten hevosenomistajia ja kilpailijoita (erityisesti tasot 2 ja 3-5), eli niitä henkilöitä, jotka viettävät paljon aikaa tallilla. Enemmistö seksuaalista häirintää kokeneista olivatkin alan ammattilaisia. Vähiten häirintää olivat kokeneet harrastajat. Seksuaalista häirintää kokeneita oli eniten 40–49-vuotiaiden ikäryhmässä. Rivien välistä oli luettavissa, että ratsastuspiireissä tapahtuva seksuaalinen häirintä oli parikymmentä vuotta sitten sallitumpaa ja yleisempää. Olettamus siis on, että 40–49-vuotiaat vastaajat ovat kokeneet häirintää ollessaan n. 20-vuotiaita. Kyseiseen ikäryhmään kuuluvat ovat myös ehtineet käydä talleilla useita vuosia, ellei vuosikymmeniä, ja pidempään aikaan mahtuu enemmän kokemuksia kaikenlaisista ihmisistä ja paikoista.

Kun tarkasteltiin seksuaalisen häirinnän eri muotoja eri kohderyhmien välillä, niin selvisi että sanallista ehdottelua kokeneista enemmistö oli kilpailijoita ja vähemmistö toimihenkilöitä sekä seuratoimijoita. Tämä viittaa mahdollisesti siihen, että toimihenkilötehtävissä toimivia henkilöitä ei pidetä niin helppona kohderyhmänä. He ovat yleensä vähintään täysi-ikäisiä, useimmiten keski-ikäisiä, ja mahdollisesti perheellisiä. Sama kaava toistuu seksuaalissävyytteisiä teksti- tai sähköpostiviestejä saaneiden kohdalla. Luovattoman koskettelun kohteeksi taasen oli joutunut eniten ammattilaisia ja vähiten harrastajia. Harrastajien olisi olettanut olevan helpoin kohderyhmä, sillä heistä löytyy kaikenikäisiä. Todennäköisesti ammattilaisten kokeman fyysisen ahdistelun runsas määrä johtuu kuitenkin siitä, että he viettävät suurimman osan päivästänsä tallilla, kun taas harrastajat saattavat käydä tallilla esimerkiksi vain kerran viikossa.

Ylivoimainen enemmistö seksuaalista häirintää kokeneista oli myös joutunut tekemisiin päihteiden tai päihtyneiden henkilöiden kanssa ratsastuksen parissa. Tässä voi olla myös jonkinlainen syy-seuraamussuhde, sillä alkoholi alentaa harkintakykyä ja on usein osatekijänä seksuaalirikoksissa. Vastausten perusteella alkoholi, kilpailut ja seksuaalinen häirintä liittyivät vahvasti toisiinsa. On totta, että useamman päivän kestäville kisareissuilla on monella lajin harrastajalla tapana nautiskella pitkän päivän päätteeksi alkoholia, ja kun pienellä alueella majoittuu runsaasti ihmisiä, seksuaalisen häirinnän todennäköisyys kasvaa verrattaessa esimerkiksi kotitalilla selvin päin tapahtuvaan harrastustoimintaan.

Henkilökohtaisesti voisin kuvitella ratsastuksen epäsopeutuksen sukupuolijaon altistavan hyväksikäytölle monia muita lajeja helpommin, sillä ratsastuksen harrastajista ylivoimainen enemmistö koostuu naisista. Tätä teoriaa tukevat myös kyselyn tutkimustulokset, joiden mukaan yksikään miesvastaaja ei ollut kokenut seksuaalista häirintää tallilla.

Lajin johtavissa asemissa, kuten kilparatsastajina ja valmentajina toimii suhteessa enemmän miehiä. Erityisesti alle 18-vuotiaat tytöt ovat alttiita ihannoimiensa mieshahmojen käytökselle. Huomiota ja hyväksyntää saataan hakea surullisin keinoin. Loppukädessä vastuu on kuitenkin aina täysi-ikäisellä, ja asioille tulisi laittaa stoppi ennen kuin ne pääsevät liian pitkälle. Alle 16-vuotiaaseen sekaantuminen on aina rikos, mutta myös 16–18-vuotiaaseen sekaantumisesta voi saada tuomion, mikäli vanhempi osapuoli on

valtasuhteessa alaikäiseen. Useimmiten esimerkiksi työ- tai valmennussuhde katsotaan tällaiseksi.

6.3.4 Rasismi

Rasismia on henkilön etniseen tai kansalliseen taustaan, ihonväriin tai syntyperään perustuva erottelu, syrjintä ja muu kiusaaminen (Suomen YK-liitto 2015). Rasismiksi voidaan luokitella myös esimerkiksi henkilön iästä tai sukupuolesta johtuva syrjintä.

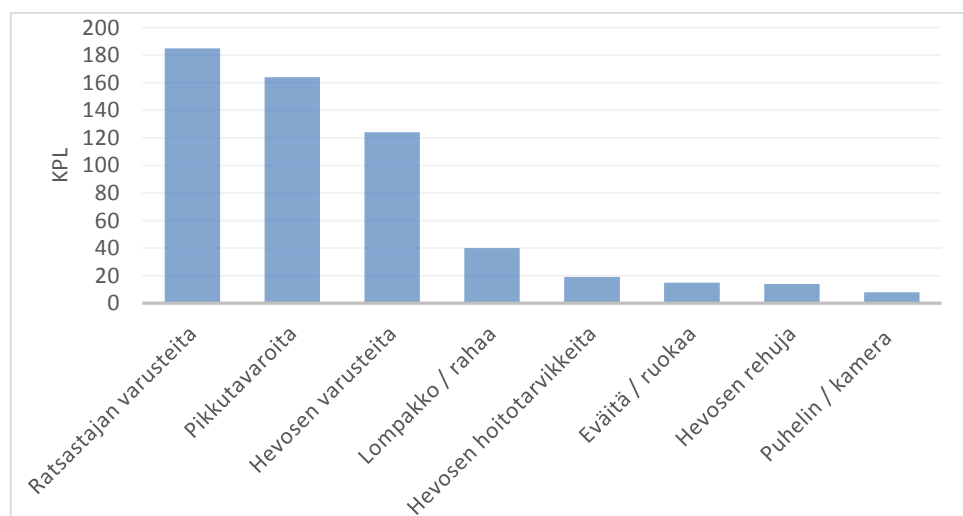
Rasismi ei ole ratsastuksen parissa kovin yleistä, sillä ratsastuksen harrastajat ovat hyvin suvaitsevaisia erilaisuutta kohtaan. Talleilla myös käy melko vähän etniseltä taustaltaan erilaisten väestöryhmien edustajia. Ravi- ja piireissä romanit ovat hieman isompi kulttuurillisesti erilainen ryhmä, mutta heidän osuutensa ratsastuksen harrastajista on hyvin vähäinen. Kyselyyn vastanneista liki 93 % ei ollut nähnyt rasismia ratsastuksen parissa. Noin 4 prosenttia kertoi nähneensä rasismia, mutta vastausten perusteella kävi ilmi, että melko moni sekoitti rasismin tavalliseen, erilaisesta alkuperästä johtumattomaan kiusaamiseen. Myös 98 prosenttia vastaajista kertoi, ettei ole itse joutunut rasismin kohteeksi.

6.4 Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus

On tärkeää, että ratsastus on rehellinen ja oikeudenmukainen harrastus- ja urheilulaji. Varastaminen, dopingin käyttö ja kilpailutulosten manipulointi ovat esimerkkejä lajiin kuulumattomasta toiminnasta.

6.4.1 Varastaminen

Ratsastuksen harrastajat vaikuttavat olevat melko rehellistä väkeä, sillä 73 prosentilta vastanneista ei ollut koskaan varastettu mitään harrastuksen parissa. Reilu neljännes (461 vastaajaa) kuitenkin kertoi omaisuutensa joutuneen varastetuksi. Alla olevassa kuvaajassa (Kuvio 5.) on esitetty varastettujen tavaroiden määriä suhteessa toisiinsa.

Kuvio 5 Ratsastusharrastuksen parissa varastetut tavarat (kpl).

Ratsastajan varusteiden suuri osuus selittyy sillä, että noin puolet varusteista olivat ratsastushanskoja. Syynä hanskojen sekä muiden pikkutavaroiden, kuten raippojen suureen katoamismäärään saattaa olla se, että ihmiset vain yksinkertaisesti unohtelevat ja hukkaavat niitä erilaisiin paikkoihin. Pieninä esineinä ne on myös helppo varastaa, eikä esimerkiksi raipan varastamista koeta kovin isoksi rikokseksi. Hevosten varusteissa ilmeni silmiinpistävästi monta varastettua satulaa, jotka jo arvonsa puolesta ovat useimmiten melko tärkeitä omistajalleen. Erikoista oli myös se, että viideltätoista henkilöltä oli varastettu ruokaa.

Valitettavasti myös arvotavaraa, kuten rahaa tai puhelimia oli varastettu. Harmittavan usein syyllistä ei saada koskaan kiinni. Suositeltavaa onkin pitää tallilla vain tarvittava määrä rahaa mukana, ja säilyttää sitä esimerkiksi autossa lukkojen takana, tai jossain sellaisessa paikassa, mistä sitä on vaikea löytää. Hevosen rehujen varastamista tapahtui myös jonkin verran. Sen ennaltaehkäiseminen on melko vaikeaa, sillä harvemmin talleilla on käytössä lukollisia rehuastioita.

Suurimmalta osalta vastaajista (liki 90 %) oli varastettu asioita tallilla. Myös kilpailuissa ja leireillä varastelua tapahtui jonkin verran. Harvinaisempaa se oli kisamatkoilla, valmennustilanteessa tai opetus-/ohjaamistilanteessa. Loogisesti voidaan päätellä, että varastamista tapahtuu useimmiten silloin, kun tavaroita ei valvota.

6.4.2 Doping

Tänä päivänä ei dopingin koeta olevan kovin iso ongelma ratsastuksen parissa. Valvonta on melko tiukkaa ja Suomen Ratsastajainliitto tekee jatkuvasti työtä täysin dopingvapaan lajin puolesta. Vastaajista 46 % pitää Suomessa tapahtuvaa dopingin käyttöä melko harvinaisena ja lähes viidennes piti sitä erittäin harvinaisena. Ratsastuksen harrastajien epä tietoisuus dopingia kohtaan on myös melko yleistä, sillä suurin osa harrastajista kilpailee 1- tai 2-tason kilpailuissa, joissa harvemmin tulee ilmi dopingtapauksia. Vastaajista lähes 30 prosenttia vastasikin, ettei osaa arvioida dopingin käytön nykytilannetta. Erittäin yleistä sen käytön arvioi olevan alle kymmenen vastaajaa (0,5 %). Miesvastaajat kokevat dopingin käytön hieman harvinaisemmaksi kuin naiset.

6.4.3 Kilpailutulosten manipulointi

Kun kysyttiin kilpailutulosten manipuloinnista, suurin osa (92 %) ei ollut havainnut minkäänlaista manipulointia. Kuitenkin 8 prosenttia vastaajista oli törmännyt tulosten viilaamiseen. Kaiken kaikkiaan saatiin 126 vastausta, jossa kerrottiin missä yhteydessä kilpailutuloksia on manipuloitu ja kuinka se on vaikuttanut kilpailun lopputulokseen. Aihe herätti selkeästi ihmisten ajatuksia ja kilpailuiden tuloslaskennassa on ilmennyt jonkinasteisia puutteita.

Kovin harvinaista ei vastausten perusteella ole esimerkiksi tuomarin puolueellisuus ja kilpailijoiden eriarvoinen, ”pärstäkertoimen” perusteella tapah-

tuva kohtelu. Erityisesti kouluratsastuskilpailuissa kilpailutulosten manipulointi on yleisempää, sillä kilpailusuorituksen arviointi perustuu pitkälti tuomarin henkilökohtaisen mielipiteeseen/mieltymykseen. Myös estekilpailuissa tulosten manipulointia on havaittu muun muassa virheellisinä ajanotoina.

6.5 Luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys

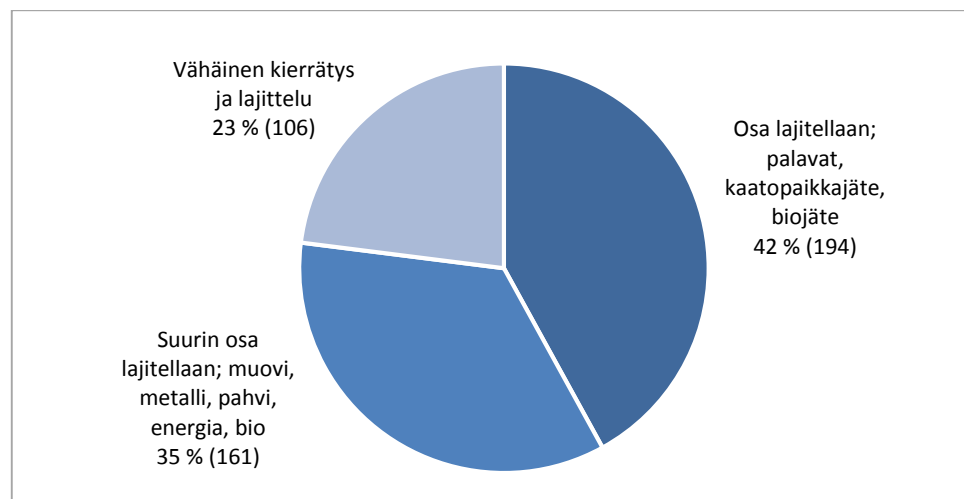
Ympäristöstä huolehtiminen on hevosalalla erityisen tärkeää, sillä hevoset tarvitsevat melko suuria alueita jaloitteluun ja liikkumiseen. Myös tallit, maneesit ja raviradat ovat laajoja kokonaisuuksia ja selkeästi esillä maisemakuvassa. (Virtanen, Pesonen, Hyyppä & Tanhuanpää 2008, 8.) Hevostalleilla syntyy monenlaista eri jätettä, ja olisi tärkeää että jokainen hevosten parissa toimiva osaisi kierrättää ja lajitella jätteet oikeaoppisesti.

Erityisesti suurissa yleisötapahtumissa, kuten raveissa ja ratsastuskilpailuissa hevoset ja hevosihmiset näkyvät kauas. Roskaa syntyy erilaisista keräilyastioista ja pakkauskääreistä, ja henkilö- ja hevoskuljetusajoneuvot aiheuttavat melua ja ruuhkia. On yleisen edun mukaista, että myös suurelle yleisölle, päättäjät mukaan lukien, välittyy lajistamme myönteinen mielikuva. Sillä on merkitystä lajimme tulevaisuuteen. (Virtanen ym. 2008, 8.)

6.5.1 Kierrätys ja jätteiden lajittelu

Tänä päivänä kierrätys on melko tuttua jokaiselle, ja monelta tallilta löytyykään erilliset keräysastiat vähintään palaville, kaatopaikkajätteelle sekä biojätteelle.

Kun kysyttiin ratsastustallin kierrätyksestä ja jätteiden lajittelusta, oli melko moni tallilla kävijä silti melko epätietoinen. Vastaajista enemmistö eli 38 % vastasi, ettei tiedä kuinka tallilla on otettu huomioon jätteiden kierrätys ja lajittelu. 35 prosenttia vastaajista oli taas sitä mieltä, ettei tallilla ole otettu jätetasioita huomioon millään tavalla. Vähemmistö (27 %) vastaajista kertoi, että tallilla kierrätetään ja/tai lajitellaan. Alla olevassa kuvaajassa (Kuvio 6.) on havainnollistettu jätteiden lajittelua talleilla.

Kuvio 6 Kuinka jätteitä kierrätetään talleilla.

Vanhojen tavaroiden ja varusteiden kierrätys on nyt kovassa suosiossa, ja se näkyy myös ratsastusharrastuksessa. Huima määrä, eli 80 % kertoo kierrättävänsä vanhoja ratsastusvarusteitaan. Kierrätys on huomattavasti suosittumpaa naisten kuin miesten keskuudessa. Suurin osa lahjoittaa vanhat varusteensa tuttaville tai sukulaisille, mutta moni myös myy niitä kirpputoreilla tai internetissä. Erityisesti Facebookin kirppis-ryhmät ovat saavuttaneet suuren suosion. Vajaa viidennes vastaajista lahjoittaa vanhat varusteensa vähäosaisille esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin tai UFF:n kautta. Vallitsevasta ”kertakäyttökulttuurista” huolimatta moni kertoo käyttävänsä varusteensa niin loppuun, ettei niistä juuri jää kierrätettävää.

6.5.2 Kulkeminen harrastuksiin

Vastaajista valtaosa (72 %) ei suosi julkisia kulkuyhteyksiä tai yhteiskuljetuksia yksityisautoilun sijaan. Melko korkeaan tulokseen saattaa vaikuttaa se, ettei tallille pääse julkisilla. Yksityisautoilua kuitenkin välttelee 28 % vastaajista. Ylivoimaisesti eniten käytetään yhteiskuljetuksia yksityisautolla, mutta myös linja-auto toimii monen kulkuyhteytenä tallille. Osa myös kulkee junalla. Suosittu ja luontoystävällinen kulkuneuvo on myös polkupyörä, ja se onkin monen käytössä erityisesti kesäaikaan. Moni myös kävelee tallille.

6.6 Yhteenveto tuloksista

Kuten runsaasta yhteydenottopyyntöjen määrästä on pääteltävissä, ihmisiä selkeästi mietitytti ratsastuksen tämänhetkinen Reilun Pelin tilanne. Erityisesti kiusaamis- ja varasteluasiat nousivat pintaan, mutta saatiin myös joi-tain yhteydenottopyyntöjä liittyen seksuaaliseen häirintään ja ahdisteluun. Pinnalle nousivat myös epäasiallinen käytös talliyrittäjien, ratsastuksenopettajien ja seuratoimijoiden taholta, talleilla vallitseva hierarkkinen arvojärjestelmä, hevosen hyvinvointi, poikien ja miesten vähyys lajin parissa, ratsastamisen kalleus erityisesti kilpaillessa ja valmentautuessa, ratsastusryhmien eritasoisuus, lajissa kehittymisen vaikeus, hevosen vuokrasopimuksia koskevat ongelmat talliyrittäjien kanssa, seuran sisäiset ristiriidat sekä epäselvä tiedotus. Tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin on ryhdytty ongelmien korjaamiseksi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ratsastuksen Reilusta Pelistä ei ole aiempaa tutkimusmateriaalia, joten tuloksia ei voida vertailla aiempiin tutkimuksiin. Kyselyn vastaajamäärä oli suuri, joten tuloksia voidaan pitää hyvin luotettavina ratsastuksen Reilun Pelin nykytilaa analysoitaessa. Kysely oli avoinna keskellä kesää, jolloin hevosihmiset viettävät paljon aikaa ulkoilmassa poissa tietokoneen äärestä. Mahdollisesti talviaikaan toteutetulla kyselyllä olisi tavoitettu entistä suurempi vastaajajoukko. Toisaalta kesällä kilpailukausi on vilkkaimmillaan, ja erityisesti lajin etiikkaan liittyvät asiat ovat ajankohtaisia sekä herättävät kiinnostusta.

Lajista löytyy paljon hyvää. Erityisesti ratsastuksen harrastajien suvaitseva suhtautuminen erilaisuuteen, kuten eri kulttuureihin, vammaisuuteen ja seksuaalivähemmistöihin nousi esille. Myös lajin monipuolisuus, tasa-arvoisuus harrastus- ja kilpailutoiminnassa sekä kaikenikäisille kohdistetut palvelut saivat kiitosta. Erityisen hyvin hevosihmisillä tuntui olevan hallussa varusteiden kierrätys erilaisten sähköisten kirppisryhmien kautta.

Puutteita nousi esille kiusaamiseen, ryhmästä eristämiseen ja seksuaaliseen häirintään liittyen. Ratsastusharrastuksen parissa oli havaittu myös huonoa ilmapiiriä, tiettyjen henkilöiden suosimista, toisten arvostelua, epäasiallista vallankäyttöä sekä myös hevosiin kohdistuvaa epäasiallista kohtelua.

Jonkin verran kohdattiin myös alkoholiin liittyviä ongelmia erityisesti kisa-reissuilla. Alkoholin käyttö painottui pääasiassa harrastajien keskinäisiin illanviettoihin. Onkin tärkeää, että aikuiset ymmärtävät käyttäjä alkoholia kohtuudella etenkin silloin, kun alaikäisiä harrastajia on mukana vapaa-ajan toiminnassa. Alkoholin käytön kohtuullistamisella saatettaisiin osittain välttyä myös ikäviltä seksuaaliseen häirintään liittyviltä tapauksilta.

Kaiken kaikkiaan seksuaalinen häirintä osoittautui melko harvinaiseksi ratsastuksen parissa. Jokainen tapaus on kuitenkin liikaa, ja on ryhdyttävä toimiin, jotta kaikenlainen seksuaalinen häirintä saadaan kitkettyä lajista kokonaan. Avainasemassa seksuaalisen häirinnän ehkäisemisessä ja torjunnassa on ”kissan nostaminen pöydälle” – asiasta tulee puhua avoimesti ja ihmisiä tulee kannustaa puuttumaan tilanteisiin, jotka vaikuttavat epäsoivilta.

On tärkeää, että lasten ja vanhempien välit pysyvät hyvinä, jotta lapsi voi epäasiallista käytöstä kohdatessaan kertoa siitä aikuiselle. Vanhempien kannattaa myös pitää silmät ja korvat auki, jotta mahdolliset kiusaamis- ja hyväksikäyttötapaukset havaittaisiin mahdollisimman aikaisin. On ymmärrettävää, että esimerkiksi teini-ikässä lapsen käyttäytymistä saattaa olla vaikea tulkita. Vastuuta ei voidakaan vierittää täysin vanhempien harteille, vaan on oleellista että jokainen tallilla kävijä pitää silmänsä ja korvansa auki. Yhdessä me voimme vaikuttaa hienon lajimme ilmapiiriin ja tulevaisuuteen.

Kiusaamisen yleisyys nousi kyselyssä suurimmaksi huolenaiheeksi. Erityisesti nuorten keskinäinen kiusaaminen tulisi saada loppumaan. Kiusaamisen kitkemiseksi vaaditaan jokaista ratsastuksen harrastajaa mukaan talkoisiin. Jokaisella on vastuu ja velvollisuus puuttua kiusaamiseen sitä kohdatessaan. Erityisesti aikuisten tulee omalla käyttäytymisellään näyttää esimerkkiä nuoremmille harrastajille. Myös vanhempien kannattaa olla perillä lastensa kuulumisista, sillä joskus kiusaamisen kohteeksi joutunut lapsi saattaa salata asian pitkiäkin aikoja. Myös kiusaajat ovat hyviä esittämään tunnollista ja kilttiä. Vanhempien tulisi erityisesti kiinnittää huomiota siihen, mitä lapset tekevät sosiaalisessa mediassa. Erilaisissa viestintämedioissa kuten Whatsapp-sovelluksessa tai internetin keskustelufoorumeilla saattaa joutua helposti kiusatuksi. Siellä myös kynnys kiusata toisia alenee, erityisesti ryhmän painostuksesta.

Rasismi ei ollut vielä löytänyt tietänsä ratsastusharrastajien keskuuteen. Tämä selittyy varmasti osittain sillä, että erilaisten etnisten ryhmien edustajia on lajin parissa hyvin vähän. On kuitenkin melko todennäköistä, että tulevaisuudessa erilaisten etnisten ryhmien määrä lajin parissa kasvaa. Toivottavasti ratsastusharrastajien suvaitsevaisuus jatkuu myös silloin yhtä vahvana ja jokainen saa harrastaa ratsastusta joutumatta rasismin kohteeksi.

Vastaajien kesken nousi myös huoli hevosten kohteluun liittyen. Nyt onkin tärkeää, että jokainen harrastaja katsoo peiliin ja miettii, että kuinka kohtelee hevosia ja voisiko tehdä vielä jotain paremmin. Hevonen ei loppupeleissä vaadi kuin osaavaa käsittelyä, säännölliset rutiinit, hyvälaatuista ruokaa, liikuntaa ja lajitovereiden seuraa. Jokaisen tallilla kävijän tulisi puutua, mikäli näkee hevosiin kohdistuvaa väkivaltaa tai kaltoinkohtelua. Asista kannattaa ensimmäisenä mainita hevosten hoidosta vastaavalle henkilölle, mutta tilanteen jatkuessa samanlaisena yhteyttä voi ottaa lähimpään eläinsuojeluvalvojaan, eläinlääkäriin tai tallin ollessa SRL:n jäsentalli, myös suoraan liittoon. Joskus syynä hevosen huonoon kohteluun on myös silkka tietämättömyys. SRL aikookin keskittyä erityisesti erilaisten koulutusten järjestämiseen, jotta hevosten hyvinvointiin liittyvää tietoa saataisiin lisättyä.

Ratsastusharrastusta koettiin erityisesti rajoittaneen siihen liittyvät kustannukset sekä haja-asutusseutujen puutteellinen tai vähäinen julkinen liikenne. Kustannuksia voi saada alas hankkimalla esimerkiksi useamman ratsastustunnin sarjakortin ja käyttämällä SRL:n jäsenetuja, kuten jäsenhintaisia ratsastustunteja. Ratsastustuntien hintoja kannattaa myös vertailla keskenään. Laadukkaita ratsastusvarusteita saa nykypäivänä hankittua edullisesti erilaisilta nettikirppiksiltä. Säästöjä kertyy myös, jos sopii tallille kulkevien kesken mahdollisimman usein kimpakyytejä.

Roskien kierrätyksestä ei selkeästi oltu oikein perillä, sillä kolmasosa vastaajista ei tiennyt tallin kierrätys- ja jätteidenkäsittelymenetelmistä. Kolmasosa tiesi tallilla olevan jonkinlaista kierrätystä ja kolmasosan mielestä kierrättämisessä olisi parannettavaa. Olisikin nyt varmaan ihan paikallaan, että tallinpitäjät suunnittelisivat tallinsa kierrätysasioita ja informoisivat niistä myös tallilla vierailevia ihmisiä. Selkeästi merkityt ja ohjeistetut jätteenkeräysastiat ovat oleellisia tämän päivän tallitoiminnassa.

Epäkohtiin tulee puuttua nopeasti ja napakasti. Koulutuksella lisätään tietoutta ja näinollen myös lajin sisäistä hyvinvointia. Kaiken kaikkiaan olemme tekemisissä mitä upeimman harrastuksen ja elämäntavan kanssa. Kun muistetaan huomioida parhaamme mukaan myös ympärillä olevat ihmiset ja hevoset, niin jokainen viihtyy tallilla paremmin.

LÄHTEET

Currie, C., Zanotti, C., Morgan, A., Currie, D., Looze, M., Roberts, C., Samdal, O., Smith O. & Barnekow, V. 2012. Social determinants of health and well-being among young people. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2009/2010 survey. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2012 (Health Policy for Children and Adolescents, No. 6). Viitattu 21.11.2015.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/163857/Social-determinants-of-health-and-well-being-among-young-people.pdf?ua=1

Federation Equestre Internationale. 2004. Fair Play and Equestrian Sport. Viitattu 2.12.2015. http://www.fei.org/system/files/Code_Fairplay.pdf

Hippolis ry, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry & Luke Hevostalous. 2014. Hevostalous lukuina 2014. Viitattu 10.11.2015.
http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/58481_Hevostalous_lukuina_2014.pdf

Kaimio, T. 2005. Hevosen kanssa. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2015. Seksuaalinen häirintä. Viitattu 27.10.2015. <http://www.mll.fi/kasvattajille/kiusaamisen-ehkaisemisen/seksuaalinen-hairinta/>

Suomen Ratsastajainliitto ry. 2015. Yleiset kilpailusäännöt I, Yleinen osa. Viitattu 5.11.2015. http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/58438_KS1_2015vahvistettu-ranking.pdf

Suomen Ratsastajainliitto ry. 2015a. Ratsastus on tärkeä suomalaisten liikuttaja! Viitattu 15.9.2015. http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/58482_SRL_esittelykalvot_2015.pdf

Suomen Ratsastajainliitto ry. 2008. Ratsastuksen johtavat ajatukset. Viitattu 9.9.2015. http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/28453_Johtavat_ajatukset_2015.pdf

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d. Suomen Ratsastajainliitto ry. Viitattu 9.9.2015. <http://www.ratsastus.fi/srl>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.a. Ratsastuksen johtavat ajatukset & Kaviouralla - ratsastuksen valinnat. Viitattu 9.9.2015.
http://www.ratsastus.fi/srl/johtavat_ajatukset_kaviouralla

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.b. Valmentaudu tavoitteellisesti vuonna 2015. Viitattu 5.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/valmentaudutavoitteellisesti>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.c. Suomi ratsailla: Tietoa ja tilastoja. Viitattu 15.9.2015. <http://www.ratsastus.fi/tilastotietoa>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.d. Nuoret Päätäjät. Viitattu 25.11.2015. http://www.ratsastus.fi/nuoret_paattajat

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.e. Sinettiseuratsat. Viitattu 25.11.2015. http://www.ratsastus.fi/lapset_ja_nuoret/sinettiseuratsat

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.f. Seurakehittäminen. Viitattu 5.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/seurakehittaminen>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.g. Tallijärjestelmä. Viitattu 10.11.2015. http://www.ratsastus.fi/ratsastuskoulut_ja_tallit/tallijarjestelma

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.h. Talli liiton jäseneksi. Viitattu 15.9.2015. http://www.ratsastus.fi/ratsastuskoulut_ja_tallit/talli_liiton_jaseneksi

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.i. Ratsastamaan! Viitattu 19.10.2015. <http://www.ratsastus.fi/ratsastustietoa>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.j. Kouluratsastus, kuin balettia yhdessä. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lajit/kouluratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.k. Virheittä yli esteiden. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lajit/esteratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.l. Kenttäratsastus – monipuolinen kuninkuuslaji. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lajit/kenttaratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.m. Matkaratsastus. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lajit/matkaratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.n. Valjakkoajo – vanhat perinteet uudella ajalla. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lajit/valjakkoajo>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.o. Vikellys – voimistelua laukkaavan hevosen selässä. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/vikellys>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.p. Askellajikilpailut. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/islanninhevoset/askellajikilpailut>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.q. Lännenratsastus on saumatonta yhteistyötä. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lannenratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.r. Vammaisratsastus. Viitattu 10.11.2015. <http://www.ratsastus.fi/lajit/vammaisratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.s. Reilu Peli ja yhdenvertaisuus. Viitattu 10.10.2015. http://www.ratsastus.fi/reilu_peli

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.t. Tupakoimaton talli. Viitattu 5.11.2015. http://www.ratsastus.fi/ratsastuskoulut_ja_tallit/tupakoimaton_talli

Suomen Ratsastajainliitto ry. n.d.u. Hyväntekeväisyysshanke tarjoaa ratsastuselämyksiä lapsille ja nuorille. Viitattu 10.11.2015. http://www.ratsastus.fi/lapset_ja_nuoret/nuorisopilotti

Suomen YK-liitto. 2015. Yhdenvertaisuus. Viitattu 27.11.2015. <http://www.ykliitto.fi/yk70v/kulttuurinen/monikulttuurisuus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Tupakkatilasto 2014. Viitattu 24.10.2015. <https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastot-aiheittain/paihteet-ja-riippuvuudet/tupakka>

Valo ry. 2015. Visio, strategia, toimintasuunnitelmat ja vuosikertomukset. Viitattu 11.10.2015. <http://www.sport.fi/valo/mita-temme/visio-strategia-toimintasuunnitelmat-ja-vuosikertomukset>

Valo ry. 2013. Urheiluyhteisön Reilun Pelin Ihanteet ja tavoitteet. Viitattu 11.10.2015. http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMT-MvMTEvMjIv-MTNfMTBfNTZfNTAxX1JlaWx1UGVsaV9hc2lha2lyamEuc-GRmI1d/ReiluPeli_asiakirja.pdf

Virtanen, H., Pesonen, I., Hyyppä, S & Tanhuanpää, J. 2008. Ekologinen ja turvallinen hevostapahtuma – opas järjestäjille. Viitattu 13.11.2015. http://kilpailuopas.ratsastus.fi/uploads/4/4/6/0/44606261/13892_hevostapahtumaopas08.pdf

WEBROPOL-KYSELYLOMAKE RATSASTUKSEN HARRASTAJILLE

Ratsastuksen Reilu Peli 2015

Ratsastus on kaikille avoin harrastus - yhdenvertaisuus, moninaisuus sekä oikeudenmukaisuus ovat lajimme perusta. Onkin tärkeää vaalia noita arvoja. Lajin tämän hetkisen tilanteen kartoittamiseksi olemme laatineet tämän kyselyn.

Reilun Pelin tavoitteena on mahdollistaa tasavertainen, turvallinen ja oikeudenmukainen harrastusympäristö riippumatta iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, rodusta, varallisuudesta tai mistään muustakaan vastavasta henkilökohtaisesta ominaisuudesta tai asiasta. Reilun Pelin keskeisimpiä teemoja ovat yksilön oikeudet, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus sekä luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Kyselyn tarkoituksena on tuottaa tietoa Reilun Pelin toteutumisesta ratsastusharrastuksen parissa. Tuloksia hyödynnetään SRL:n Reilun Pelin suunnittelussa. Kysely toteutetaan osana opinnäytetyöprojektia yhteistyössä HAMK:n hevosagrobiologiopiskelija Laura Laukkasen kanssa. Kysely on luottamuksellinen ja anonyymi.

Kyselyyn vastaaminen kestää n. 5-10 minuuttia. Vastausaikaa on 31.8.2015 saakka. Lisätietoja kyselyyn liittyen voit tiedustella Laura Laukkaselta, puh. 040-5235629 tai laura.laukkanen@student.hamk.fi.

Vastaajan perustiedot

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu

2. Ikä *

- Alle 16
- 16-18
- 19-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- Yli 60

3. Alue *

- Etelä-Suomi
- Lounais-Suomi

- Häme
- Keski-Suomi
- Kaakkois-Suomi
- Itä-Suomi
- Pohjois-Suomi
- Pohjanmaa
- En osaa sanoa

4. Kuinka säännöllistä ratsastusharrastuksesi on tällä hetkellä? *

- En harrasta ollenkaan
- Harrastan silloin tällöin
- Harrastan säännöllisesti ratsastuskoulussa
- Harrastan vuokrahevosella
- Harrastan omalla hevosella
- Ratsastan työkseni

5. Missä roolissa toimit ratsastuksen parissa? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon. *

- Harrastaja
- Kilpailija
- Ammattilainen
- Toimihenkilö
- Seuratoimija
- Alue toimija
- Muu, mikä?

6. Jos kilpailet, mikä on tasosi?

- 1
- 2
- 3-5
- Kansainväliset kilpailut

7. Missä ratsastuksen lajissa kilpailet? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Esteratsastus
- Kouluratsastus
- Kenttäratsastus

- Vammaisratsastus
- Matkaratsastus
- Valjakkoajo
- Lännenratsastus
- Vikellys
- Islanninhevosten askellajiratsastus

Yksilön oikeudet

8. Onko harrastusmahdollisuuttasi rajoittanut jokin tekijä? *

- Ei ole
- Kyllä on

9. Jos vastasit kyllä, mikä seuraavista tekijöistä on rajoittanut harrastusmahdollisuuttasi? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Taloudelliset syyt
- Omat taidot
- Valmentajan tai ohjaajan taidot
- Omat tavoitteet
- Toisten tavoitteet, kenen?
- Tallin sijainti
- Tallin puitteet
- Muu, mikä?

10. Onko seurassasi omaa erityisryhmää (erillistä vammaisryhmää)? *

- Ei ole
- Kyllä on
- En osaa sanoa

11. Jos vastasit edelliseen kyllä, ole hyvä ja vastaa alla oleviin kysymyksiin. Arvio luvuista riittää.

Kuinka monta ryhmää?

Kuinka monta osallistujaa yhteensä?

Kuinka monta naista?

Kuinka monta miestä?

Kuinka monta alle 19-vuotiasta?

Kuinka monta yli 19-vuotiasta?

12. Onko seurassasi yksittäisiä vammaisratsastajia tai erityisryhmiin kuuluvia liikkuja yleisissä ryhmissä? *

- Ei ole
- Kyllä on
- En osaa sanoa

13. Jos vastasit edelliseen kyllä, ole hyvä ja vastaa alla oleviin kysymyksiin. Arvio luvuista riittää.

Kuinka monta henkilöä?

Kuinka monta naista?

Kuinka monta miestä?

Kuinka monta alle 19-vuotiasta?

Kuinka monta yli 19-vuotiasta?

Terveys, turvallisuus ja hyvinvointi

14. Oletko joutunut ratsastusharrastuksesi parissa tekemisiin päihteiden tai päihtyneiden henkilöiden kanssa? *

Päihteiksi luokitellaan päihtymistarkoituksessa käytettävät aineet, kuten alkoholi ja huumeaineet.

- En ole
- En osaa sanoa
- Kyllä olen

15. Jos vastasit kyllä, missä?

- Tallilla
- Kisoissa
- Kisamatkoilla
- Leireillä
- Muualla, missä?

16. Valitse jokin seuraavista vastausvaihtoehdoista. Tallilla, jossa käyn, on... *

- Tupakointikielto
- Erillinen tupakointipaikka
- Ei kumpaakaan näistä
- En osaa sanoa

17. Oletko nähnyt kiusaamista ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

- En ole
- Kyllä olen, missä?
- En osaa sanoa

18. Jos vastasit edelliseen kyllä, millaista kiusaaminen on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Henkistä, esimerkiksi nimittelyä
- Fyysistä, esimerkiksi tönimistä
- Syrjimistä tai ryhmän ulkopuolelle jättämistä
- Selän takana puhumista
- Jotakin muuta, mitä?

19. Oletko joutunut kiusaamisen kohteeksi ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

- En ole
- Kyllä olen, missä?
- En osaa sanoa

20. Jos vastasit edelliseen kyllä, millaista kiusaaminen on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Henkistä, esimerkiksi nimittelyä
- Fyysistä, esimerkiksi tönimistä
- Syrjimistä tai ryhmän ulkopuolelle jättämistä
- Selän takana puhumista
- Jotakin muuta, mitä?

21. Oletko kiusannut itse jotakuta ratsastusharrastuksen parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

- En ole
- Kyllä olen, missä?
- En osaa sanoa

22. Jos vastasit edelliseen kyllä, millaista kiusaaminen on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Henkistä, esimerkiksi nimittelyä
- Fyysistä, esimerkiksi tönimistä
- Syrjimistä tai ryhmän ulkopuolelle jättämistä
- Selän takana puhumista
- Jotakin muuta, mitä?

Terveys, turvallisuus ja hyvinvointi

23. Oletko nähnyt seksuaalista häirintää ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

Seksuaalinen häirintä on seksuaalissävytteistä sanallista, sanatonta tai fyysistä ei-toivottua käytöstä. Seksuaalista häirintää voivat olla toistuvat sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet, härskit puheet, kaksimielliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai toistuvat yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset, seksuaalisesti virittyneet kirjeet, puhelinsoitot, sähköposti- ja tekstiviestit, esille asetetut pornoaineistot, fyysinen koskettelu, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset, raiskaus tai sen yrittäminen.

- En ole
- Kyllä olen
- En osaa sanoa

24. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä olet nähnyt seksuaalista häirintää? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Tallilla
- Kisoissa
- Kisamatkoilla
- Leirillä
- Opetus-/ohjaamistilanteessa
- Valmennustilanteessa

Muualla, missä?

25. Jos olet nähnyt seksuaalista häirintää ratsastusharrastuksesi parissa, millaista se on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

Sanallista ehdottelua

Seksuaalissävyytteisiä teksti- tai sähköpostiviestejä

Luvatonta koskettelua

Jotakin muuta, mitä?

26. Oletko joutunut seksuaalisen häirinnän kohteeksi ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

En ole

Kyllä olen

En osaa sanoa

27. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä olet joutunut seksuaalisen häirinnän kohteeksi? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

Tallilla

Kisoissa

Kisamatkoilla

Leirillä

Opetus-/ohjaamistilanteessa

Valmennustilanteessa

Muualla, missä?

28. Jos olet kokenut seksuaalista häirintää, millaista se on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

Sanallista ehdottelua

Seksuaalissävyytteisiä teksti- tai sähköpostiviestejä

Luvatonta koskettelua

Jotakin muuta, mitä?

29. Oletko nähnyt rasismia ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

Rasismia on henkilön rotuun, ihonväriin, syntyperään, kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuva erottelu, syrjintä ja muu kiusaaminen.

- En ole
- Kyllä olen
- En osaa sanoa

30. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä olet nähnyt rasismia? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Tallilla
- Kisoissa
- Kisamatkoilla
- Leirillä
- Opetus-/ohjaamistilanteessa
- Valmennustilanteessa
- Muualla, missä?

31. Jos olet nähnyt rasismia, millaista se on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Pilkkaamista
- Haukkumista
- Silmätikuksi ottamista
- Fyysistä väkivaltaa
- Henkistä väkivaltaa
- Jotakin muuta, mitä?

32. Oletko joutunut rasismin kohteeksi ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

- En ole
- Kyllä olen
- En osaa sanoa

33. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä olet joutunut rasismin kohteeksi? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Tallilla
- Kisoissa
- Kisamatkoilla
- Leirillä
- Opetus-/ohjaamistilanteessa
- Valmennustilanteessa
- Muualla, missä?

34. Jos olet kokenut rasismia, millaista se on ollut? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Pilkkaamista
- Haukkumista
- Silmätikuksi ottamista
- Fyysistä väkivaltaa
- Henkistä väkivaltaa
- Jotakin muuta, mitä?

Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus

35. Onko sinulta varastettu jotain ratsastusharrastuksesi parissa (esimerkiksi talleilla, kisoissa, kisamatkoilla, leireillä)? *

- Ei ole
- Kyllä on, mitä?

36. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä sinulta on varastettu? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Tallilla
- Kisoissa
- Kisamatkoilla
- Leirillä
- Opetus-/ohjaamistilanteessa
- Valmennustilanteessa

Muualla, missä?

37. Kuinka yleistä arvelet dopingin käytön olevan Suomessa? *

Erittäin harvinaista   Melko harvinaista   En osaa sanoa   Melko yleistä   Erittäin yleistä

38. Oletko havainnut kilpailutulosten manipulointia ratsastuskilpailuissa? *

- En ole
- Kyllä olen

39. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä yhteydessä kilpailutuloksia on manipuloitu ja kuinka se on vaikuttanut kilpailun lopputulokseen?

---

100 merkkiä jäljellä

Luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys

40. Onko ratsastustallillasi otettu huomioon kierrätys ja jätteiden lajittelu? *

- Ei ole
- Kyllä on, miten?
- En osaa sanoa

41. Suositko ratsastusharrastuksiin kulkiessasi julkisia kulkuyhteyksiä ja/tai yhteiskuljetuksia yksityisautoilun sijaan? *

- En suosi
- Kyllä suosin

42. Jos vastasit edelliseen kyllä, mitä kulkuyhteyksiä suosit? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Linja-auto
- Juna

- Yhteiskuljetus yksityisautolla
 Jokin muu, mikä?

43. Kierrätätkö vanhoja ratsastusvarusteitasi? *

- En kierrätä
 Kyllä kierrätän

44. Jos vastasit edelliseen kyllä, miten kierrätät vanhoja ratsastusvarusteitasi?
Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Lahjoitan vähäosaisille (SPR-Kontti, UFF)
 Lahjoitan tuttaville tai sukulaisille
 Myyn kirpputorilla
 Myyn internetissä
 Jotenkin muuten, miten?

45. Vapaa sana

---

500 merkkiä jäljellä

46. Kiitos kyselyyn vastaamisesta! Mikäli toivot, että sinuun ollaan Ratsastajainliiton toimistosta yhteydessä, voit jättää yhteystietosi tähän.

Etunimi _____

Sukunimi _____

Sähköposti _____

Puhelin _____

